

L I E T U V I U

DIENOS

ALDONA ERETAITĖ

Sužadėtinė

Lorca veikale "Kraujo vestuvės"

LITHUANIAN DAYS
OCTOBER, 1956

1956 M. SPALIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Dr. A. Baltinis, MODERNIOJO ŽMOGAUS TRAGIKA	3
Algirdas Gustaitis, LIETUVIAI DŽIUNGLĖSE PRIEŠ 50 METŲ	4
ALDONA ERETAITĖ lietuvaitė aktorė, kylanti Vokietijos teatro scenoje	7
Jonas Gerutis, ŽUVIENĖS GYVENTOJAI, apysakos "Susiskaldėliai" ištrauka	8
A. fonas Tyruolis, POEZIJA: Gyvybė ir mirtis, Pagoda, Metai ir kt.	9
KNYGOS IR AUTORIAI: Didžiojo lietuvių apoteozė (muzika Milašiaus misterijai)	11
Jonas K. Karys, LIETUVOS HERBAS — VYTIS	12
A. Vaitkus, NAUJAS RELIGINIS ŽIDINYS	12
VEIDAI IR VAIZDAI, i iustruota kronika	16
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18

ENGLISH SECTION

WOULD LIBERATION OF LITHUANIA MEAN GLOBAL WAR? Interview with P. Žadeikis	19
POPULATIONS STATISTIC IN LITHUANIA	20
TIME TO LOOK ACROSS OUR BORDERS, Address by Congressman Lipscomb	21
FROM THE LITHUANIAN POETS, W. K. Matthews	22
THE WAGERED VIOLIN, a short story by A. Vaičiulaitis, translated by Milton Stark	22
A FETE OF AMERICAN-LITHUANIAN YOUTH by L. VIK.	23
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
ALIAS STEINS	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Elena TUMIENĖ	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS— BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gubinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misliauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, CNT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS .....

Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Skaitytojų pageidavimu prenumeratą atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo.

Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent.

Otherwise it will be renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.

PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Aldona Ehret-Eretaitė, star of German stage. She is pictured here in Frederico Garcia Lorca's play "Blood Wedding" (Originally titled "Bitter Oleander" in 1935). For additional pictures and details, turn to Page 7.

Back Cover

Placid waters at Zarasai, Lithuania. This was one of the most popular resorts in that part of the country.

Photo was sent to LD by a reader.

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946(Tit'e 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

Lietuvių Dienos / Lithuanian Days, published monthly except July and August at Los Angeles, California for October, 1956.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Anthony F. Skirius, 18407 Domino St., Reseda, Calif.

Editor Bernardas Brazdžionis, 115½ E. 87th Pl., Los Angeles, Calif.

Managing editor same as above.

Business manager Juozas Urbonas, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

2. The owner is: (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stocks. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given.) — Anthony F. Skirius, 18407 Domino St., Reseda, Calif.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) — None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semiweekly, and triweekly newspapers only.) — — —

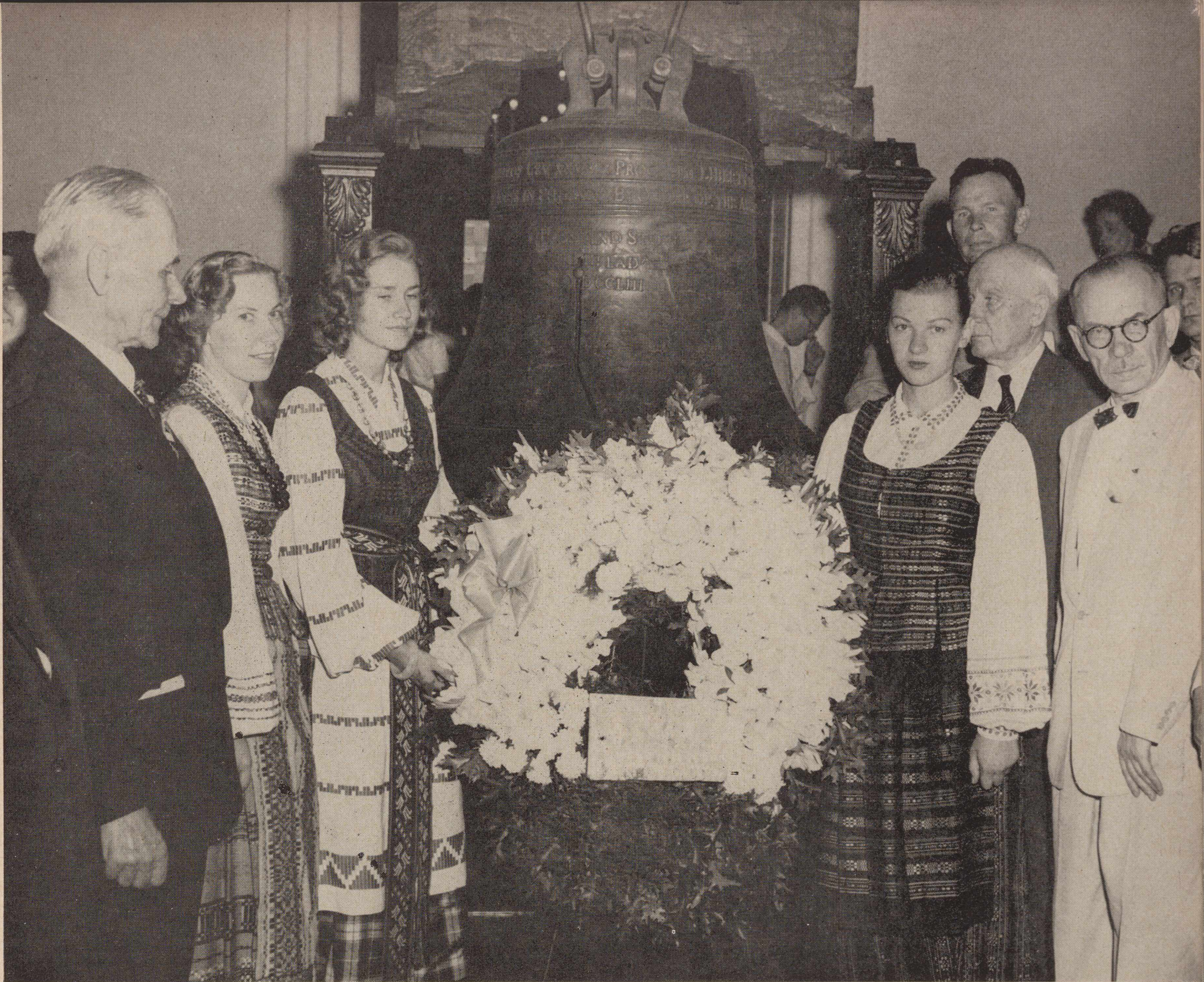
Anthony F. Skirius (Signature of editor, publisher, business manager, or owner).

Sworn to and subscribed before me this 19th day of September, 1956.

[Seal] John R. Nash, Notary Public.
In and for the County of Los Angeles, State of California.

(My Commission expires Oct. 3, 1957.)

VAINIKAS PRIE AMERIKOS LAISVĖS VARPO Independence Hall Philadelphijoje, Pa., kurį padėjo lietuviai inžinieriai, savo IV-ojo suvažiavimo proga š. m. rugsėjo 1-2 d.d. Iš kairės į dešinę: prof. J. Šimoliūnas, S. Jurskytė, E. Pumpulytė, Ž. Puzinaitė, A. Ramanauskas, prof. J. Dirmantas, prof. A. Jurskis ir K. Gasparėnas. (Daugiau iš suvažiavimo žiūr. šio nr.

paskutiniame, 26-ame puslapyje).

Foto Edm. Jakutis

WREATH AT AMERICAN FREEDOM BELL in Independence Hall, Philadelphia, placed there by the American-Lithuanian Engineers-Architects Society, on Sept. 1-2, 1956.

MODERNIOJO ŽMOGAUS TRAGIKA

DR. A. BALTINIS, Chicago, Ill.

Žmogaus gyvenimas mūsų dienomis yra grasomas. Ir grėsmė kyla ne tiek iš karo pavojų bei atominių bombų, kiek iš žmogaus prasmės praradimo modernioje kultūroje. Moderniosios techninės ir medžiaginės kultūros apsuptas žmogus yra praradęs tikrąją vertybių sąmonę, nustojęs supratimo apie tai, kas yra tikrai vertinga ir kas nėra jokia vertybė. Jis yra sugriovęs vertybių hierarchiją, jų natūralinę sąrangą, apvertęs viską aukštyn kojomis: *vietoje žmogaus, jo dvasinės sielos, jis yra pastatęs besielį daiktą, ir vietoje daikto kokybės, jo tobulumo, jis yra pastatęs jo kiekybę — didelę daiktų daugumą.*

Tariamųjų gyvenimo vertybių grėsmėje

Uždavinys, prieš kurį mes šiandien stovime, yra dvejopas: 1. Turime išsiaiškinti, ar plačiai mūsų dienos garbinamos ir reklamuojamos vertybės iš tikro yra vertybės, o gal jos nevertybės, kurios neišvengiamai veda žmogų ir žmoniją į katastrofą. 2. Po netikrųjų vertybių atmaskavimo, turime iškelti tikrą-

sias gyvenimo vertybes, tai yra, tokias, kurios leistų gyventi tikrą žmogišką gyvenimą, ir kurios mūsų gyvenimą padarytų, anot vysk. Fulton Sheen, vertu gyventi.

Kas liečia mūsų pirmąjį klausimą apie netikras vertybes, tai apie jį yra plačiai kalbėję kultūros filosofai ir sociologai visuose kraštuose, pradedant Bergsonu, Scheleriu, Schweizeriu, Spengleriu ir baigiant Ortego y Gasset, Jaspersu ir Arnoldu Toynbee. Jie visi yra įrodę, kad mūsų amžiaus žmogus yra paneigęs tikrąsias gyvenimo vertybes — *žmogų ir jo dvasios kūrybą, religiją, mokslą, meną bei dvasios gyvenimą apskritai, ir į jų vietą pastatęs daiktą — medžiagines gėrybes, kurios, atitrauktos nuo aukštesnių tikslų, neišvengiamai naikina žmoniškumą žmoguje ir savo tolimesnėmis pasekomis griauia visuomeninio gyvenimo formas: šeimą, tautą bei valstybę, kuri susideda iš žmonių.*

Šių medžiaginių gėrybių arba daiktų viršūnėje stovi pinigas ir „pinigų padarymas“ (money making): po pustrčio tūkstančio metų Mamonas vėl yra tapęs aukščiausioju dievu, kuris kaip savo metu

LIETUVIAI PRIEŠ

Rašo

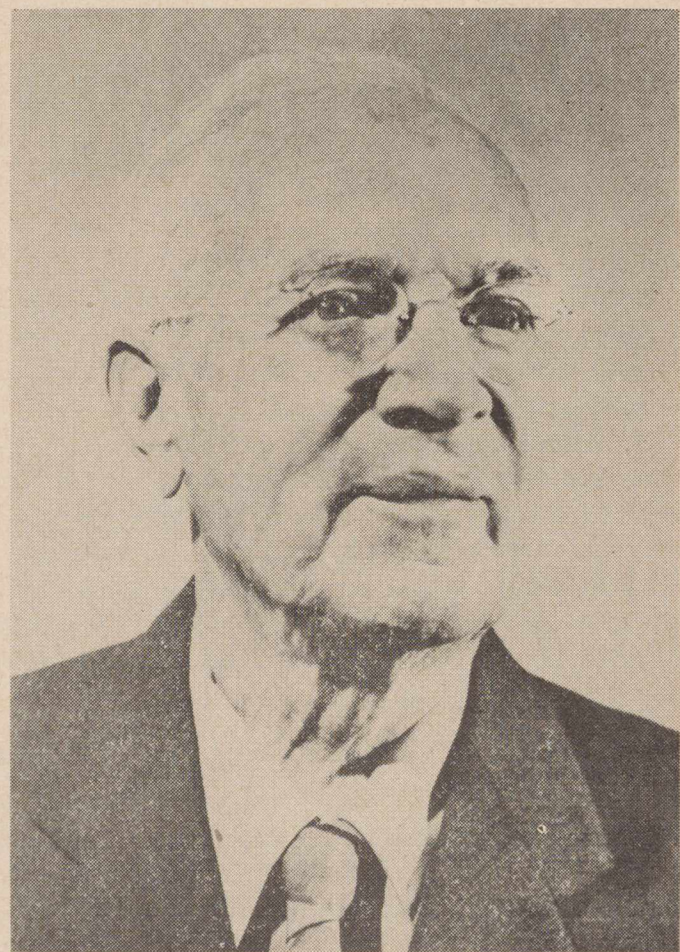
ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, Calif.

1906 metais šiaurės Amerikoje pasirodė veikalas, kurio tematika liečia darbininkų gyvenimą, ir kurio visi veikėjai yra lietuviai. Tai Upton Sinclairio romanas "Džiunglės". Šiomet nuo jo pasirodymo sueina lygiai pusė šimto metų. Ta proga verta prisiminti ne tik patį veikalą, bet ir jo autorių, taip plačiai išgarsinusį mūsų senuosius ateivius lietuvius, pakėlusius sunkiausius išnaudojimo ir neteisybės laikus šioje bekylančioje pramonės ir gerovės šalyje.

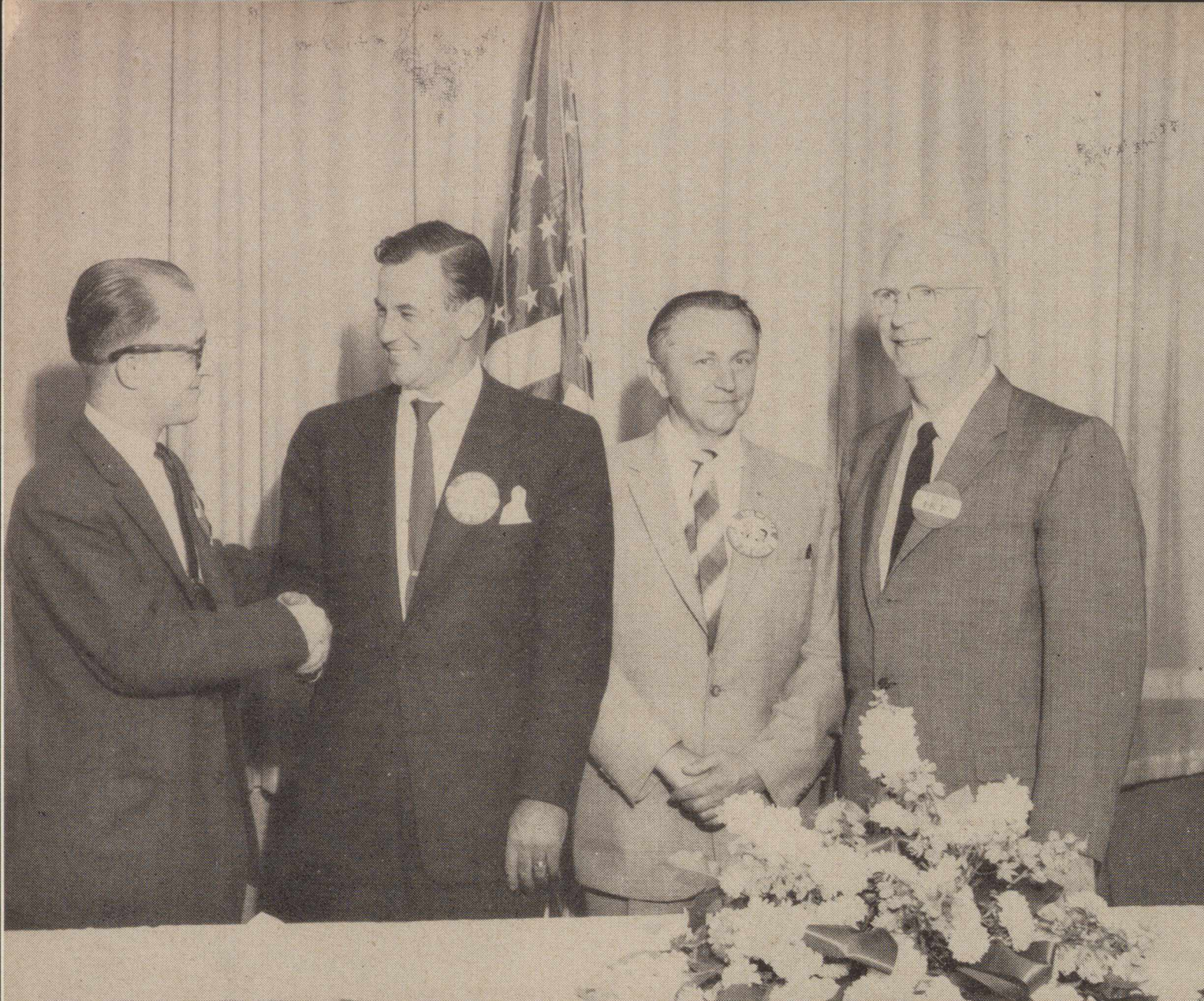
"Džiunglės" netrukus buvo išverstos į lietuvių kalbą net dviem atvejais. Amerikoje išleistas vertimas vadinosi "Raistas", Lietuvoje, Vilniuje 1908 m. išleistas Kazio Puidos vertimas pavadintas "Pelkės". Lietuviai romaną plačiai skaitė, nors tai buvo sunkus, skaudus ir neviliojantis smagiam pasiskaitymui romanas, bet "dangaus atmonijimo", senobiškai tariant, šaukiantis balsas. Juo negalėjai žavėtis, nes savo vaizdais, aprašymais ir faktis jis kėlė šurpą. Šalia to, kad veikalas kelia socialinio, ekonominio ir teisinio gyvenimo reformų klausimą, mums lietuviams romanas "Džiunglės" yra ypač tuo įdomus ir vertas dėmesio, kad jis yra gal vienintelis pasaulinėje literatūroje veikalas, kurio pagrindiniai, o šiuo atveju beveik visi, personažai yra lietuviai. Jų vardai ir pavardės rašoma gryniausiais lietuviškai: Jurgis Rudkus — mėsos skerdyklų darbininkas, Antanas Rudkus — jo tėvas, Ona, Jurgio žmona, Elzbieta — Onos pamotė (Stepmother), Jonas — Elzbietos brolis ir daugybė kitų Autorius, norėdamas sudaryti kiek galima lietuviškesnį veikalo charakterį, į veikėjų pasikalbėjimus įdėdą lietuviškus žodžius, atskirus posakius, išsireikškimus, kaip pav.: "Eik! Uždaryk duris!" in tones which made the orchestral uproar sound like fairy music." Įdomu, kad merginų pavardes autorius rašo ne su vyriškomis galūnėmis, kaip kad dabar daugelis mėgsta daryti, bet grynai

RAŠYTOJAS UPTON SINCLAIR, "Džiunglių" autorius, kuris šiuo metu baigia 78-sius metus. Autorius dar teberašo, bet paskutiniu metu daug rūpesčio skiria savo jau ilgą laiką sunkiai sergančiai žmonai. Sveikatos dėliai jis žada keltis iš Kalifornijos į Arizoną netoli Phoenix, kur turi įsigijęs namus ir kurį laiką jau gyvena.

UPTON SINCLAIR, novelist, author of The Jungle.

TESINYS 10 PSL.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ ATSTOVAI rugsėjo 5 d. susitiko ir tarėsi su Kalifornijos valst. Respublikonų vadais. Iš kairės į dešinę: L. Valiukas, Kalifornijos Liet. Respublikonų pirm., Kalif. valst. Respublikonų valst. pirm. A. Bell, A. F. Skirius, "Liet. Dienų" leidėjas ir Respublikonų Partijos Centro Komiteto narys E. Shattuck.

REPRESENTATIVES of the American-Lithuanian Republicans of California meet Republican functionaries of the State of California. L. to r.: L. Valiukas, A. Bell, State Chairman of the Republican Party, A. F. Skirius, E. Shattuck.

pražudė finikiečius, taip dabar grasina pražudyti ir šių dienų savo garbintojus. Šalia pinigų daitinių vertybių srityje stovi malonumas ir visi daiktai, kurie teikia malonumo. Malonumas yra tapęs aukščiausia gyvenimo vertybe tiek jauniems, tiek seniems. Čia nėra reikalo apie tai plačiai kalbėti, nes tūkstančiais kartų jau yra įrodyta, kur veda žmogų malonumų ieškojimas ir jų pastatymas aukščiausiųjų vertybių vietoje: atskirą žmogų tai veda prie žmogiškumo sunaikinimo ir degradavimo į paprastą gyvį, o tautas prie suirimo ir žlugimo.

Šalia šių dviejų senųjų stabų yra išaugęs modernusis stabas — technika. Seniau ji tarnavo pirmiesiems dviems, bet dabar iš jų išsilaisvino, tapdama savarankiška ir visai pavergdama žmogų ir daugelyje atvejų, ypač karo metu, naikindama visus daiktus, malonumus bei pinigus. Technika ne tik keičia mūsų gyvenimą pagal savo reikalavimus, bet ji (technika) keičia ir patį žmogų, padarydama jį besieliu rateliu mašinų mechanizme ir sugriaudama jame tikrųjų vertybių troškimą bei pagarbą joms. Visa tai nereiškia, kad technika neteiktų ir daug tikrų vertybių, kurios palengvina ir patobulina gyvenimą, tik visas klausimas, ar kaina, kurią už ją mokame, nėra perbrangi, ypač kai jos žala žmogaus sielai dar neišsyrškėjusi.

Kadangi abstraktiems mąstytojams — filosofams mūsų dienomis prikašiojama, kad jie stovi toli nuo gyvenimo ir jo nepažįsta, svarbu išgirsti nuomonę apie **daikto statymą vietoje žmogaus** tokių žmonių, kurie yra buvę pačiame moderniojo gyvenimo sukuryje ir ragavę visa, ką tik gyvenimas gali duoti. Ypač svarbus yra tokių žmonių liudijimas, kurių protas yra aštresnis ir jausmai gilesni, kurie sugeba giliau įžvelgti į gyvenimą ir jo reiškinius. Tokie žmonės yra menininkai ir rašytojai. Tuo atžvilgiu mums ypač būdingas mūsų rašytojas Jurgis Jankus, savo romanu "Namas geroj gatvėj". To romano pagrindinė mintis yra **žmogaus santykis su daiktais**, kurie romane vadinami patogaus namo, elegantiškų drabužių, baldų, automobilio, gražaus sodelio bei kitais vardais. Čia autorius vaizdžiai parodo, kaip troškimas daiktų, — šiuo atveju namo, — sugriaua dviejų žmonių laimę ir juos pačius pražudo. Jie įgyja, tiesa, gražų namą, tačiau už tai atiduoda savo šeimos laimę ir ištikimybę ir perduoda savo sielą. Ant šeimos griuvėsių vyras karčiai sako:

"Kaip pašėlę vejamės daiktus. Daugybę daiktų. Išsižioję, uždusę. Ant žmogaus pastojam. Jeigu reikia — ant širdies, ant smegenų, ant garbės. O kai yra daiktų, esi kaip dykumoje." Taip daiktai pražudo žmogų ir sugriaua jo laimę.

Visai panašiai amerikiečių rašytojas Arthur Miller savo dramoje "Pirklio mirtis" parodo, kaip daiktų meilė sunaikina žmogaus asmenybę ir suardo jo gyvenimą. Dramos pagrindinis veikėjas, tipingas vidutinis amerikietis, visą gyvenimą pašvenčia medžiaginėms gerybėms įsigyti. Šiam tikslui jis aukoja meilę, vaikų auklėjimą, draugystę ir visus kitus dvasios troškimus. Bet pabaigoje jis turi prisipažinti, kad jo gyvenimas buvo nevykęs ir nenusisekė, kad jis tikrąsias vertybes paaukojęs netikrosioms, ir jis savo gyvenimą baigia savižudybe. Šis veikalas labai populiarus amerikiečių tarpe. Į jį veržte veržiasi Wallstreeto gyventojai: žmonės jaučia, kad visa tai giliai paliečia juos pačius.

Didybės svaigulio replėse

Ten, kur yra garbinami daiktai ir paneigtas žmogus, kiekybė nustelbia kokybę, nes kiekybė yra pagrindinė daiktų savybė. Visais laikais buvo žmonių, kurie mėgo kiekybę ir pagal ją vertindavo daiktus. Prisimenu, kad vienas senelis pasakojo savo gyvenimo tokį atsitikimą iš baudžiavos laikų. Jis parnešęs pėnui iš geriausios krautuvės naują kepurę. Pirmas klausimas buvęs, kiek ji kaštuoja? Atsakyta, kad 10 rublių. "Ką, tik 10 rublių, tokios kepurės ant galvos nededu, kepurė turi būti ne pigesnė kaip 20 rublių", ir neleidęs jos išvynioti, nusiuntęs atgal. Kadangi krautuvė geresnės kepurės nebuvo, apsukrus pardavėjas sugrąžinęs tą pačią atgal, tik kainą uždėjęs 25 rublių. Po nas išėmęs kepurę, apžiūrėjęs ir pasakęs: "Tai visai kitas dalykas, — tokią kepurę galima dėvėti," ir buvęs patenkintas. Tokie sprendimai pasakomi ne tik apie kepure, bet ir apie paveikslus, automobilius, drabužius, namus ir daugelį kitų dalykų. Visiems šiems atsitikimams būdinga, kad **viskas vertinama pagal kiekybę, užmirštant kokybę**. Ir žmogus čia vertinamas pagal jo "kepurę", t. y. pagal jo pinigines storumą, pagal daugumą jo draugų, pagal populiarumą ir apskritai — viskas vertinama pagal didumą, garbingumą, greitumą bei platumą!

▼ DŽIUNGLĖSĖ

50 METŲ

lietuviškai gramatiškai: Alena Jasaitytė. Labai lietuviškai veikale skamba tokių "titulų" palikimas neišvertus į anglų kalbą, kaip Dėdė Antanas, Teta Elzbieta ir pan.

Į gyvenimo aprašymą įtraukdamas lietuvių pramogas, pasilinksminimus, papročius, autorius Sinclair palieka ir jų lietuviškus vardus, kaip veselija (tada vestuvės, aišku, liaudyje retai vartotas žodis), ačiavimas ir kt.

Kai vėliau kurį laiką realiaame gyvenime visus buvo užkariavęs piknikas bei piknikavimas, Upton Sinclairio romane skaitome: "A. Graiczunas, Pasilinksminimams daržas. Vynas. Sznapsas." (Sz jis vartoja vietoj š, kaip ir rašydamas pavardę Szedvilas, Lukoszaitė ir kt.)

Viename puslapyje randame net ištisą Vienažindžio dainos posmą lietuviškai: "Sudiev, kvietkeli...", kuri be abejo tuo metu buvo populiariausia daina, taip jautriai išreiškianti tėvynę palikusio lietuvių dalia — "Gal taip paskyrė man Aukščiausias..." (žiūr. LD sekančiam psl.).

Gerai atsimeina senieji lietuviai, kaip sunku buvo jiems įrodyti svetimiesiems, kad jie ne "Russian", atvykę iš tuometinės Rusijos, ir ne "Polak", nors tą vardą broliai lenkai jiems ir labai norėjo prikergti. Milijonams Upton Sinclair parodė, ne vien pasakė, kad lietuvis yra Lithuanian ir kad jo tėvynė yra Lietuva.

Romanas išverstas į daugelį kalbų ir, reikia manyti, kad ir ten Jurgis paliko Jurgiu, o Antanas — Antanu, Ona — Ona, ir kad jų namai ne Heim ir ne Dom, bet N a m a i.

"Džiunglių" turinio, jų keliamų problemų, faktų nagrinėjimą palikdami ekonomistams ir visuomenininkams, jų fabulą — patiems skaitytojams, mes šia proga pažvelkime, kaip ir kodėl autorius šią temą ir šiuos žmones pasirinko, kartu mesdami žvilgsnį ir į patį rašytoją bei jo kūrybą, kurią veimainiškai ant savo kurpaliaus tempė komunistai, pačiam autoriui griežtai protestuojant.

Savo atsiminimų knygoje "American Outpost", New York, 1932 autorius patiekia įdomių žinių, kokių būdu jis rinko medžiagą ir rašė "Džiungles".

"Taip 1904 metų spalio mėnesį aš nuvykau į Chicagą ir septynias savaites gyvenau tarp raguočių mėsos tresto vergų... Paskui žmonės mane klausinėjo, ar aš negyvenęs Chicagoje; aš atsakiau, kad jeigu aš būčiau ten gyvenęs, aš niekad nebūčiau parašęs "Džiunglių"; aš būčiau laikęs tai savaime suprantamais dalykais, kurie dabar man sudavė tokį smarkų ir staigų smūgį... Man atrodė, kad prieš mane stovėjo tikra priešpados tvirtovė. Kaip sudaužyti jos sienas, buvo problema.

Ištisomis naktimis aš sėdėjau vietinių ir užsieniečių darbininkų namuose, ir jie pasakojo man vieną po kitos savo istorijas, o aš viską žymėjau. Dienos metu aš vaikščiodavau po skerdyklų kiemus, o mano draugai rizikuodavo savo darbus, norėdami parodyti, ką tik aš norėjau pamatyti. Aš buvau apsirengęs ne geriau, negu darbininkai, ir pamačiau, kad nešiodamasis

CHICAGOS GYVULIŲ SKERDYKLOS 1904 metais, kada Upton Sinclair įsąmatė, jose lankėsi ir iš tų įspūdžių parašė iš lietuvių darbininkų gyvenimo romaną "Džiunglės". Skerdyklos Chicagai duoda savotišką "toną" kuris neišnyko nė dabar, nors darbo sąlygos ir uždariai per 50 metų gerokai pakitėjo.

THE AMERICAN CATTLEMEN'S STRIKE: The stockyards, Chicago. The stockyards occupy 500 acres of ground, giving accommodation at one time to 461,000 animals of all kinds. In year 1903 16,000,000 head of cattle passed through these yards. There are 22,000 pens, 25,000 gates, and 625 chutes. (Photo — The Illustrated London News, Aug. 13, 1904).

"DŽIUNGLIŲ" AUTORIAUS UPTON SINCLAIR namai Monrovijoje, Calif. Čia rašytojas gyvena kaip kokioje viduramžių pilyje, kuri yra aptverta aukšta tvora. Nieko svetimo neišsileidžia netį kiemą, nors lankytojai, jo raš-

tų gerbėjai, bombarduoja iš visų kraštų. Ir LD bendradarbis su U. Sinclair susisieks ir susikalbės laiškais, o namus nufotografavo iš tolo. Foto Pr. Gasparonis.

UPTON SINCLAIR'S HOUSE in Monrovia, California.

maisto indą galėjau eiti bet kur. Ir taip vaikštant, niekas neatreipdavo į mane dėmesio, nors aš kelis kartus pereidavau per tą patį kambarį. (154 psl.).

"Po dviejų mėnesių aš vėl sugrįžau namo ir tik tada pridėjau plunksną prie popieriaus.

"...aš parašiau ištisus paragrafus ir puslapius taip, kaip atsiminiau". (156 psl.).

"Džiunglės" bent kelerius metus purtė pasaulį pasibaisėtina klasine nelygybe, kur dėl duonos, t. y. darbo, žmogus turi kęsti didesnę pažeminimą už jo skerdžiamuosius gyvulius, dėl duonos karnio moterys turi leisti save paniekinėti, šeimos netekti vaikų, kurie prigeria šulinuose.

Šis veikalas autoriui atidarė duris į pasaulį,

jam garantavo finansinį savarankiškumą.

Pasibaisėtirai įdomus kūrinys po kiek laiko atkreipė ir filmų statytojų dėmesį, ir 1914 metais AII—Star Feature Corp. pasaulin paleido naują filmą. Filmo direktoriai buvo Augustus Thomas, George Henry Irving ir John H. Pratt. Pagrindines roles vaidino: Georke Nash, Gail Kane. Paskutinėje scenoje pasirodė pats Upton Sinclair.

Nežinia kaip ir kiek ilgai filmas šiomis skerdynėmis gąsdino pasaulį, nes, 1914 metais kilusios dar baiesnės, žmonių skerdynės, nustelbė visus kasdieninius žmonių gyvenimo įvykius. Reikia manyti, kad "Džiunglės" ir vėl kada nors sudomins filmų statytojus, nes ne vienas didžiųjų veikalų jau yra "grįžę".

Kad skaitytojas bent iš dalies ir pats matytų autoriaus priėjimą prie liečiamų dalykų, kad jaustų pasakomo būdą, tebūna leista man paimti kad ir šią šeimos tragedijos sceną: "Kas atsitiko? — sušuko jis susirūpinęs. — Kur tu buvai?"

Praėjo kelios sekundės, kol ji atgavo kvapą ir galėjo atsakyti. — Aš negalėjau pareiti namo, — atsakė ji garsiai. — Sniegas — sustojo tramvajai.

— Bet kur tu tada buvai? — jis vėl paklausė.

— Aš turėjau eiti su drauge, — lemeno ji, — su Jadvyga.

Jurgis giliai atsikvėpė, bet pasakui pastebėjo, kad ji kukčiojo ir verkė, tarsi patekusi į vieną tų nervinių priepuolių, kurių jis taip bijojo. — Bet kas per dalykas? — šaukė jis. Kas atsitiko?

— O, Jurgi, mane taip išgąsdino! — atsakė ji, stipriai glausdamasi prie jo. Aš buvau taip susirūpinusi.

Jie buvo prie fabriko langelio, kur darbininkai ateidami įmuša kortelėse laiką, ir žmonės juos stebėjo. Jurgis pasivedė ją į šalį. — Ką tu nori tuo pasakyti? — paklausė jis sumišęs.

— Man buvo baisu — aš buvau tik išgąsdinta! — raudėjo Ona. Aš aš žinojau, kad tu nežinai, kur aš buvau, ir nežinojau, ką tu darysi. Aš mėginau pareiti namo, bet buvau taip išvargusi. O, Jurgi, Jurgi!"

"Jis taip džiaugėsi ją atgavęs, kad visai negalėjo galvoti apie ką kita. Jam net neatrodė keista, kad ji buvo taip susijaudinusi..."

Kalėdos buvo beveik čia pat; kadangi dar tebesnigo ir tebešalo, Jurgis savo žmoną rytais beveik nešte nugabendavo į jos darbo vietą...

Bebuvo tik trys dienos iki Kalėdų atostogų. Apie vidurnaktį parėjo namo Marija ir Elzbieta. Pamačiusios, kad Ona dar neparėjo, labai nustebo...

Jos prikėlė Jurgi... Ji gal vėlėjo namo su Jadvyga, jis galvojo. Jadvyga gyveno tik du blokai nuo skerdyklų ir gal būtų ji buvo nuvargusi ir užėjo pas ją. Niekas negalėjo atsitikti jai, bet jei ir būtų kas atsitikę, vistiek iki ryto nieko nebuvo galima daryti. Jurgis virto į

lovą ir vėl knarkė toliau, o moteris išėjo iš jo kambario.

Tačiau rytą jis atsikėlė ir išėjo beveik valanda anksčiau negu paprastai. Jadvyga Marciukienė gyveno kitoje skerdyklų pusėje, už Halsted gatvės; ji gyveno su savo motina ir seserimis... Jurgis pamatė jos lange šviesą... ir pasibeldė, tikėdamasis, kad duris atidarys Ona.

Tačiau atidaryti durų atėjo viena mažųjų Jadvygos seserų... — Kur Ona? — paklausė jis. Vaikas pažvelgė į jį sumišęs ir tarė: — Ona?

— Taip, — atsakė Jurgis. Ar jos čia nėra?

— Ne, — kalbėjo mergaitė, išgąsdinama Jurgi. Kiek vėliau pasirodė ir Jadvyga, žvelgdama per sesers galvą...

— Ar Onos čia nėra?..

— Ne. Kodėl? — atsakė Jadvyga. — Kodėl tu manai, kad ji turėtų čia būti? Ar ji sakė, kad pas mane išėjo?

— Ne, — jis atsakė. Bet ji neparėjo namo, ir aš maniau, kad ji turi būti čia, kaip ir anuokart.

— Anuokart? — pakartojo Jadvyga sumišusi?

— Taip, kai ji čia praleido naktį, — atsakė Jurgis.

— Turbūt čia koks apsirikimas, — atsakė ji greit. — Ona čia niekad nenakvojo.

Jis vos suprato jos žodžius. — Kaip tai? Kaip tai? — jis šaukė. — Prieš dvi savaites, Jadvyga! Ji taip man sakė tą naktį, kai snigo ir kai ji negalėjo pareiti namo.

— Turbūt koks apsirikimas: jos čia nebuvo..

— Ji sakėsi buvusi, — spyrėsi Jurgis. — Ji man viską išpasakojo apie jus: kaip jūs jautėtės, ką kalbėjote. Nejaugi jūs tai užmiršot?

— Ne, ne, — atsakė ji garsiai..

Jis išėjo pusiau priblokštas; jisėjo nežinodamas kur. Ona jį apgauldinėjo Ji melavo jam... Ir kur tada ji galėjo būti? Kur ji buvo dabar?

Apie vidurdienį jis nuėjo pasiteirauti į policiją.. Pagaliau, jau gerkai popiet, jis pasuko namo.

Jisėjo Ashland alėja... ir nesąmoningai stebėjo pravažiuojančius tramvajus. Staiga jis šūktelėjo iš nustebo ir sustojo. Paskui pasileido bėgti. Visą bloką jis bėgo paskui tramvajų, mažai teatsilikdamas

THE JUNGLE

9

enough to say that it leaves no portion of the room vacant, the three musicians follow her, laboriously and note by note, but averaging one note behind; thus they toil through stanza after stanza of a love-sick swain's lamentation:—

"Sudiev' kvietkeli, tu brangiausias;
Sudiev' ir laime, man biednam,
Matau — paskyre teip Aukščiausias,
Jog vargt ant svieto reik vienam!"

When the song is over, it is time for the speech, and old Dede Antanas rises to his feet. Grandfather Anthony, Jurgis's father, is not more than sixty years of age, but you would think that he was eighty. He has been only six months in America, and the change has not done him good. In his manhood he worked in a cotton-mill, but then a coughing fell upon him, and he had to leave; out in the country the trouble disappeared, but he has been working in the pickle-rooms at Durham's, and the breathing of the cold, damp air all day has brought it back. Now as he rises he is seized with a coughing-fit, and holds himself by his chair and turns away his wan and battered face until it passes.

FOTO NUOTRAUKA knygos "The Jungle" (1906 metų leidimo) devinto puslapio, kur matome Vienažindžio dainos posmą.

PHOTO SPECIMEN from the 1906 edition of "The Jungle".

nuo jo. Ta juoda skrybėlaitė su linguojančia raudona gėle gal ir nebuvo Onos, bet ji buvo truputį panaši į jos. Jis greit tikrai sužinos, nes Ona turėtų išlipti prieš du bloku. Jis sulėtino bėgimą ir leido tramvajui nuvažiuoti.

Ji išlipo. Ir kai tik ji pranyko jam iš akių, įėjusi į šoninę gatvę, jis pasileido bėgti. Įtarimas pasitvirtino, ir jis nesigėdino slapta ją sekti.

...Jis pamatė ją įeinant laiptais į jų namus. Po to jis apsisuko ir penkias minutes vaikščiojo lauke, sugniaužęs kumštis ir sukandęs dantis. Jo mintys buvo sumišę. Paskui jis nuėjo į namus.

Atidaręs duris, pamatė Elzbietą, kuri taip pat buvo išėjusi ieškoti Onos ir dabar grįžusi namo. Ji dabarėjo ant pirštų galų ir laikė pirštą prie lūpų. Jurgis palaukė, kol ji uždarė duris.

— Tyliai, — ji sušnabždėjo.

— Kas yra? — paklausė jis.

— Ona miega, — ji atsakė. — Ji labai blogai jaučiasi... Ji visą naktį klaidžiojo gatvėje...

— Kada ji parėjo?

— Ryta, tuojau, kai tu išėjai, — atsakė Elzbieta.

— Ar ji po to buvo išėjusi?

— Aišku, ne. Jai taip silpna, Jurgis..

Jis tvirtai sukando dantis ir tarė:

— Tu man meluoji!

Elzbieta nusigando ir nubalo. — Na! — ji tarė. — Ką tu tuo nori pasakyti?

Bet Jurgis neatsakė. Jis pastūmė ją į šalį ir nuėjo į miegamąjį.

Ona sėdėjo ant lovos krašto. Jam įėjus, ji išsigandusi žvilgtelėjo į jį. Jis užtrenkė duris Elzbitos panosėje irėjo prie žmonos. — Kur tu buvai? — paklausė.

— Jurgi, aš manau, kad buvau paklydusi... Praėjusią naktį išėjau po darbo namo ir negalėjau rasti kelio. Ašėjau irėjau visą naktį... ir tik šįryt parsiradau namo...

Jis žvilgtelėjo į jos veidą ir jos akyse išskaitė staigią baimę ir baisy netikrumą.

— Aš turėjau eiti į krautuvę, — ji pratarė beveik šnabždėdama...

— Tu man meluoji — tarė Jurgis.

— Jurgi, — ji sušuko išsigandusi.

— Jurgi, kaip tu gali taip sakyti?

— Tu man melavai, aš sakau, — jis šaukė. — Sakei aną naktį buvusi

Jadvygos namuose, o nebuvai. Tu buvai ten, kur buvai ir praėjusią naktį, kur nors miesto centre, nes mačiau tave išlipant iš tramvajaus. Kur tu buvai?

Atrodė, kad ji subirės į skeveldrėles. Pusę sekundės... ji žiūrėjo į jį pilnomis išgąščio akimis... Ji užsidengė veidą rankomis ir prapliupo verkti...

Staiga pro ašaras jis išgirdo jos alpulingą balsą: — Jurgi! Jurgi!

— Kas yra — klausė jis

— Pasitikėk manim! Tikėk man!

— Kaip tikėt? — jis šaukė

— Tikėk, kad aš tave myliu. Aš tai žinau geriausiai. Ir neklausk to, ko klausėi. O, Jurgi prašau, prašau.. Tau nereikia tikrai to žinoti... Mes galime būti laimingi, mylėti viens kitą vistiek..

Jos žodžiai jį įsiutino. — Atsakyk man, — jis šaukė. — Po velnių, sakau, atsakyk!

Ji pradėjo garsiai šaukti. Jos balsas buvo kaip laukinio žvėries balsas: — Ai, ai, aš negaliu, negaliu atsakyti.

— Kodėl negali? — šaukė jis.

— Nežinau, kaip!

Jis pašoko, sugriebė ją už rankų, iškėlė ir, žiūrėdamas į ją veidą, klausė: — Sakyk, kur tu buvai praėjusią naktį? Greit! Tuojau!

Tada ji pradėjo šnabždėti, kartkart teįstardama tik vieną žodį...

Upton Sinclair gimęs 1878 m. rugpjūčio 20 d. Baltimorėje. Literatūrą studijavo Kolumbijos un-te New Yorke. Vėliau vertėsi žurnalistika. Studijavo dailę, bet labiau jį traukė rašymas. Sakoma, kad 21 metų jis jau buvęs parašęs tiek, kiek W. Scott per visą gyvenimą.

Jis rašė ne tik beletristiką: jis labai domėjosi socialinėmis problemomis, bandė eiti net į politiką, statydamas savo kandidatūrą į gubernatorių. Visą laiką buvo demokratas. Paskutiniaisiais metais ėmė domėtis religinėmis temomis, parašė knygą apie Jėzų iš savo taško.

Jo gerbėjai norėjo išrūpinti jam Nobelio literatūros premiją, pirmoje vietoje statydami "Džiungles". Po pareiškimo pasirašė 770 asmenų. Nepaėjo. U. Sinclair 1942 m. buvo paskirta aukščiausia amerikiečių — Pulitzerio premija už "Dragon's Teeth".

UPTON SINCLAIR
CORONA, CALIFORNIA

Box 266
Honolulu
Mar 8 '36

Dear Mr. Gustaitis:
I wrote about Lithuanians in the Jungle because I happened in on a wedding of those people & so got the first chapter of the book.
Sincerely,
Upton Sinclair

ŠIAME LAIŠKE rašinio autoriui Gustaičiui Upton Sinclair pasisako, kas jį paskatino vyriausiasis savo romano "Džiunglės" veikėjais pasirinkti lietuvius.

THE ABOVE LETTER from Upton Sinclair was addressed to Mr. A. Gustaitis, author of the article on "The Jungle" in this issue.

ALDONA ERETAITĖ

GARSĖJANTI LIETUVAITĖ AKTORĖ VOKIETIJOS
TEATRO SCENOJE

Aldona Eretaitė, Onos ir Juozo Eretų duktė, gimė ir augo Kaune, 1941 metais, Lietuvą užplūdus komunistams, kartu su tėvais, trim seserimis ir broliu pasitraukė į Šveicariją, tėvo, prof. dr. Juozo Ereto gimtinę.

Gimnaziją Aldona lankė Bazelyje, paskui studijavo Lausannoje ir 1947 m. įstojo į Zuericho teatro mokyklą. Buvo gana sunku, nes vokiečių kalbą išmoko tik Šveicarijoje. 1949 m. baigusi mokyklą, tuojau buvo priimta į Zuericho teatrą. Debiutavo veikale "Antonius ir Kleopatra". 1950 vaidino Ibseno "Visuomenės šluose". Nuo 1951 m. gavo kvietimą į Mannheimer Nationaltheater, kur, pasirašiusi sutartį, vaidino daugelyje klasikinių ir modernių veikalų vyriausius moterų vaidmenis: Goethės "Fausto" Graetchen, Šilerio "Klastos ir meilės" Luizą, Giraudoux "Elektra turi gedulą nešioti" Elektrą ir kt. (Du jos vaidmenis matome šiame psl. ir viena šio LD nr. viršelyje).

Šiuo metu Aldona Eretaitė dirba Goetlingeno Deutsches Theater, rengdama Giraudoux veikale "Siegfried" Genovaitės vaidmenį (Režisierius — Henz Hilpert).

Per šešetą scenos darbo metų pasiekti laimėjimai ir kritikos vertinimai rodo, kad Eretaitė yra apdovanota neeiliniais vaidybiniais gabumais. Malonu pastebėti, kad talentingoji aktorė neretai padeda ir Vokietijos lietuviams, čia dalyvaudama jų šventėse, čia deklamuodama liet. poezijos.

ALDONA EHRET (ERETAITĖ), kylanti teatro aktorė Vokietijos scenoje Mannheimer Nationaltheater, Deutsches Theater Goettingenė ir kt.

ALDONA EHRET-ERETAITĖ, rising star of German stage. Her father Dr. J. Ehret, was a professor in Lithuania and active in youth organizations there. Mrs. Ehret, nee Ona Jakaitytė, was Lithuanian teacher.

KOTRYNA (Aldona Eretaitė) Bert Brecht'o veikale "Mutter Courage".

ALDONA EHRET - ERETAITĖ in role of Catherine in Brecht's "Mutter Courage".

ROSANNA (Aldona Eretaitė) Calderono veikale "Gyvenimas yra sapnas"

ALDONA EHRET - ERETAITĖ in role of Rosanna in Calderon's "Life is a Dream".

RYTŲ LIETUVOS VAIZDAS. Ten kur nors turėjo būti ir J. Geručio aprašomas Žuvienės vienasėdis ir jo gyventojas Svirplys.

IN THE LITHUANIAN COUNTRYSIDE.

Foto V. Augustinas

ŽUVIENĖS GYVENTOJAI

JONAS GERUTIS

Žuvienė

ZARASŲ pavieta, Dusetų apygardoje, tarp dviejų kalnų, iš abiejų galų tarp ežero stovi vienasėdis žuvienė. Per jos vidurį zirzena upytė, po kurią vidurvasariu vištos braido, o pavasarį arklys plaukia. Ji sunkia atliekamą vandenį iš vieno ežero kitan. Kone ties pat triobomis yra sietuva, verpeto išgraužta, kurioje marmėte marma įvairios žuvis. Sakytumei, jos susirinko čia iš visos Lietuvos. Nors yra sakoma, būk lydeka tegyvenanti tekančiame vandenyje, karosas — dumbluose, vėgėlė — po akmeniu, guirė (kuoja) — sriaumėse, vėžys — urvuose, tačiau šitoje gelmėje gyvena visos, ir, rodos, visoms yra čia ramu. Todėl be tų yra dar sietuvoje: šapalai, raudos, pypliai, ešeriai, kujagalviai, meksšros, plegždės, karšiai, aukšlės, meknės, žiobriai, lašišai, unguriai ir daugumėlis kitų. Yra taip tiršta, jog, panorėjus sugauti, užtenka užmesti tinklą ir vėl ištraukti. Vėžiai, tarsi džiaugdamiesi, lipa patys krintin, tik bereikia iškelti ir iškratyti. Taigi dėl gausumo žuvų ir pats viensėdis gavo vardą — žuvienė.

Abiejų kalnų šonai yra apaugę krūmais: alksniais, šalteksniais, putiniais, skirpstais, jievomis, šermukšniais, karklais. Tarp krūmų yra visokių uogų: aviečių, serbentų, vašuokių, žemuogių; kaimame pasipina dar ir braškė. Vidurvasarije, sakytumei, čia yra Adomo Rojus, tik bereikia Jievos. Viskas žydi, klesti, kvepia, raudonuoja, baltuoja, mėlynuoja, marguoja. Joks dažiakas nebūtų nudažęs taip skaisčiai viensėdžio žuvienės, kaip ją Dievulis nudažė.

Rudenio, žmonėms sugaišus prie bulvių, užvaduoja čia visus rausvos voverytės. Tiek jų čia susigrūda, kad, tarsi, niekame kitur nebeliko. Geltoni riešutai tik braška jų smailuose danteliuose.

Tenlinkon apie šv. Jokimą pasikelia žuvienėje nesvietiškas klegesys. Tartumei, tikosi kokia metmūgė. Rėkia, šaukia, loja, čypia, treška, pyška. Tai kaimynų piemens, šunimis vedini, piudo voveres. Voverėlės-varguonėlės gelbstisi nuo išdykėlių kaip įmanydamos. Skrenda, uodegėlės papūtusios, nuo vieno medžio kitan, slepias tankynėje tarp paraudonavusių rudens lapų, arba prisiglaudžia prie stuobrio ir tupi,

lyg negyvos. žinoma, kita papuola, ir šunys supurtina ją nemielaširdin-gai. Kad Dievas nebūtų joms davęs vikrumo, neliktų nė vienos. Bet Suvterėjas, nesuteikęs tokiame žvėreliui ginklo apsiginti, suteikė kojas ir gabumą, o voverytę apdovanojo dar plačia uodega taip, jog ji nepasizeidusi gali nušokti nuo paties aukštojo medžio kaip su paraso-liu.

Šiaurės šalyje, kone pačiame kalno viršuje, užliko nuo senų senovės mažutis pušynėlis, kaip ant avino strėnų vilnų pluoštelis. Tarp visų pušų timso viena persenusi pušis, it bobutė tarp savo ainių. Niekas nemena, kuomet ji išdygo. Senuolis Raugas, žmogus metų devynių dešimčių, sakos, tokią jau ją radęs, kada kiauless ganęs.

Ta pušis turi bent septynis sieksnius aukštumo ir aplinkui du platumo. Visa yra rusva, apisausė, be jokių metūgių, be žebelių.****) Iš pietų pusės kabo ant jos žalia koplytėlė su rymančio Viešpaties paveikslu, prie kurios žuvienės žmonės laiko kryžiaunas dienas. Iš vakarų tebėra kirvio kirtis, užskretęs sakais. Eina kalbomis, būk koksai dailydė norėjęs pušį nukirsti lentoms, bet kelis kartus kirtęs ir apjaukęs. Nuo tuomet visi bijo užgauti šventą pušį ir, rasi, ji stovės patol, pakol pati nuvirs.

Rytuose, ties pat ežeru, žaliuoja pakumpęs žilvitis, taipos mitės, visas kiaurais viduriais. Jame įsikūrę sau gyvenimą platakė pelėda, o viršūnėje klegena raudonsnapis garnys. Šis kuopia per vasarą varles, o ana — peles ir žiurkes.

Du ežeru žuvienei pelno neduoda. Juodu, kituomet buvusiu grafo Platerio, lenkmetėje pateko Antalieptės stačiatikių vienuolaitėms. Bet visgi žuvis ne karvė, nepririši pasaitu: kiek yra ežere, tiek atplaukia ir sietuvon, kame vienuolaitės negali užginti gaudyti. Taigi, vienasėdis retai teesti be žuvienos. Kep-tos, virtos, rūkytos, jis turi kiek vien tinkamas.

Žuvienės žemė yra neblogoji. Paslenkant ūkininkauti, yra galima valgyti duoną, o šventėmis ir ragaišį. Neskaičius atkalnių, pačios lomos yra valakas su sprindžiais. Pievos pagal upytę maišytos su baltaisiais dobilais. Šienas taip čia yra ėdamas, jog arklys greičiau griebia už jo, negu už avių.

IKI ŠIOLIAI DAUGELIS MŪSŲ ŽINOJO,

kad seniausias rašyti pradėjęs autorius mūsų literatūroje yra Žemaitė. Bet yra ir senesnių: kun. Jonas Gerutis-Balvočius beletristiką pradėjo rašyti būdamas penkeriais metais vyresnis už Žemaitę, t. y. turėdamas 56 metus.

J. Gerutis (1842-1915) iki I-ojo pasaulinio karo buvo populiariausias ir plačiausiai skaitomas Lietuvos kaimo rašytojas. Iš jo beletristinio pobūdžio raštų minėtini: 1898 m. parašyta (tik 1903 išspausdinta) apysaka "Jonukas Karklynas eina Lietuvos pažintų", "Kunigo giminė, 1906, ir apysaka "Susiskaldėliai, 1908, iš kurios paimta ir ir čia spausdinama ištrauka. Daugiau Gerutis rašė mokslo populiarizacijos ir tikybinių knygų, kurios nustelbė jį kaip beletristą. Kaip ten bebūtų, Geručio pasakojimuose, kad ir su aiškia didaktine mintimi rašytuose, regime neabejotinų beletristo gabumų: vaizdi kalba, ryškūs charakteriai, originalūs palyginimai, gyvi dialogai. Juos įdomu skaityti ir dabar, kai mūsų literatūra yra pergyvenusi įvairių "izmų" daugybę ir meniniu požiūriu padariusi didelę pažangą.

Žuvienės gyventojas Svirplys

LAIMINGOJE žuvienėje gyveno Petras Svirplys. Svirplių eilė tęsė vienasėdyje bent nuo šimto metų. Tėvui mirus, paveldėdavo sūnus, sūnui mirus — jo sūnus, ir taip toliau. Niekas neatmena, kad žuvienė būtų kuomet valdęs kas kitas. Mūsų Petras tupėjo čia trisdešimt trečius metus. Buvo tai maldus vyras, karštas tėvynmeilis, doras žmogus iš visų šalių.

Svirplys Lietuvą taip mylėjo, jog ėmus apie ją šnekėti, beregint apsiašarodavo. Jis sakydavo: "Dievuli! Kodėl mūsų tėvynė taip nupuolė? Kuo mes lietuviai nusidėjome Dangui? Ne," — kalbėdavo Svirplys, — "vis taip nebus, turėsime susilaukti geresnės gadynės."

Svirplio lietuviška kalba buvo taip gryna, kaip paties Kęstučio. Neišgirsi, būdavo, pas jį jokio svetimo žodžio. Kodėl mūsų Svirplys neužsikrėtė svetimybėmis, tai ačiū skaitymui gerų knygų. Teisybę pasakius, kas gi ir lavina žmogų, kad ne gera knyga, gimtąja kalba parašyta.

Kas link Petro Svirplio dorumo, tai nebėra ko kalbėti. Nieko niekuomet neapgavo, niekam nenusuko, nė vieno nenuskriaudė, niekados nepamelavo. Svirplio teisingumas pavirto patarle net. Žmonės sakydavo: "Teisingas, kaip žuvienės Svirplys."

Svirplienė, — tekėjusi iš šaltamalkių sodžiaus, — buvo tai dora žmona, maloni motina, vikri šeimininkė. Ji neriejo ir nepiovė vyro nė už ką, bet apseidavo vis meiliai, vis nuolaidžiai.

Tegul Svirplys nebuvo joks girtuoklis, vis gi ateidavo kaikuomet įpešęs. Išgerdavo ne vienas, bet su kaimynais valsčiaus reikaluose. Svirplienė neužskrisdavo ant jo, kaip vanagas ant vištos, bet pasitikdavo rankas ištiesusi, nuvilkdavo, nuaudavo, pavalgydindavo ir paguldėdavo lovon. Svirplys, išsipagiriojęs rytojaus dieną, bučiuodavo žmonai rankas ir nebeįmanydavo, kaip ją girti. Per visą bendro gyvenimo laiką niekas negirdėjo, kad Svirplienė būtų pakėlusį klegesį su vyru. Visuomet dailiai, visuomet maloniai, visuomet linksmi jį elgėsi.

Tokios motinos, kaip mūsų Svirplienė, būtumei jieskodamas jieskojęs. Vaikai visados nuprausti, visados dailiai apvilkti, visados sotūs. Moka skaityti, truputį rašyti ir ne-

blogai skaičiuoti. Tarp savęs sutaria, su paaugusiais ne stačioškai.

Svirplienės ūkis buvo garsus visoje apygardoje. Septynios vištos dėdavo kone per kiaurus metus, o gaidys Leiba buvo pirmasis giesmininkas.

Svirplienės audeklai buvo visų išgirti. Kodėl? Kad tokių beveik nebuvo niekame. Vieni aštuonnyčiai, dvyliknyčiai ir šešioliknyčiai; gal tik maišai tebuvo viennyčiai. Nyčių gudrybė dar nekanakas, bet audeklų keistumėlis, tai gudrybė! Žiūrint iš šalies, sakytumei, jie rašyti, ir gana: vienos žvaigždės, vieni lapai, vienos taurės ir Dievas žino, kas daugiau. Pas Svirplienę nebuvo jokių pirkčių rūbų, visi, o visi naminiai ir naminiai. Vilnoniai, ir tie namų darbo.

Svirplienė pagimdė Svirpliui septynis sūnus ir vieną dukterį, Uršulę. Sūnų vardai yra šitie: Jonas, Baltrus, Jurgis, Zigmas, Matas, Juozas ir Morkus, kurį žmonės pravardžiavo Pagramdėliu, nes po jo daugiau vaikų nebebuvo.

Pagramdėlio krikštynos

GIMDYTOJAI džiaugias sulaukę pirmo vaiko ir paskutiniojo. Pirmas ateina kaip svečias nebuvėlis, kaip meilės vainikas, paskutinis, arba pagramdėlis, baigia tėvo abalgas, motinos pavojų. Dėlto paprastai kelia krikštynas vienam ir kitam. Taipos padarė ir mūsų Svirplys. Iškelė banketą Jonukui ir Morkeliui. Aplenkęs Jonuko krikštynas, kurias žmonės seniai jau užmiršo, pasakysiu kaip ten lėbavo, Morkeliui Pagramdėliui gimus.

Morkelis Pagramdėlis gimė gegužės mėnesyje. Sekminių trečią dieną ketino vežti jį prie šv. Krikšto Sakramento. Reikėjo prisiruošti ne juokams, nes žadėjo būti svečių aišis: klebonas su kamendorium, daktaras, aptiekorius, kamarninkas, giminaičiai ir kaimynai. Svirplys su-daigino salyklo bent iš šešių pūrų ir kad padirbės supylė verpelėsną, tai kamščiai šaudė vienas po kito lubosna. Papiovė veršiuką, o Svirplienė prikepė pyragų ir ragaišių pilnas kertes, pridūrusi prie to vištienos ir antienos bent dvi geldis. Buvo viskas prirengta.

Ketvirtą valandą po visam sugrįžo kūmai iš bažnyčios vaiku vežini. Kiek palaukus, ėmė rinktis ir svečiai. Pačią penktą subruzdavo šunys, bėgiojo namiškiai, išgriuvo svečiai. oran — tai pamatė beatvažiuojąs prisėdęs vežimas Dusetų ponelių. Vežėjas sustabdė porą našių širmokų prie pat priemenės durų.

Arkliukų beesama stipriai apkaitusių, matyt, sunkus buvo vežimas, ar greitas važiavimas. Žinoma, ponai nemėgsta styrinti iš lengvo.

Pirmasis išlipo klebonas, kurį šeiminkas parėmė už pažastų. Kiti išsoko patys. Svirplys atidarė seklyčios duris lig galo, ir visi suėjo vidun. Moterys bučiavo rankas kunigams, o daktarui, aptiekoriui ir kamarninkui galvas nulenkę. Svečiai susėdo paeiliui už ilgo stalo, apkrauto įvairia Dievo dovana ir trimis alučio ąsočiais, iš kurių garavo kaip iš pirties. Pirmasis prabilo klebonas:

— Ai, tvanka, tai tvanka, bene bus tik lietaus?

— Dyasiškas tėveli, — atsiliepė kaimynas Raugas, — mano patyrimas rodo, jog be pėtnyčios nebus.

— Kaip nebuves, — perkirto kalbą aptiekorius, — mano visi stikliniai indai aptiekoje antra diena drėgni, drėgmė metasi visuomet prieš oro atmainą.

— Šito aš neesmu padabojęs, —

PABAIGA NUKELTA I 10 PSL.

Alfonsas Tyruolis

GYVYBĖ IR MIRTIS

Tu, Kurs teiki mums gyvybę
Ir vėl užputi ją kaip žvakę:
Mes Tavo žvaigždės sužioję,
Nes jos Tavo meile plakė.

Tu sėji mums saules, žvaigždynus,
Kad būtų šviesiau dieną ir naktį:
Kad širdis, Tavo meilę pažinus,
Neliautų jai krykštauti, plakti.

Kai Tu nusineši saulę nakčiai
Ir sutemsta ir žvaigždės numiršta,
Tu liepi, kad tikėjimu degčiau,
Išpažinčiau išpėjantį Pirštą.

PAGUODA

Dar niekad visai apleisti
Nebuvome mylimos rankos:
Ir tariamoj užmaršty
Guodžiantis angelas lankos.

Kai tik užmerki akis,
Sparnų jo šnarėjimas girdis:
Gal vien tik ašara tau pasakys,
Kaip stiprinti moka jis širdis.

Kai tiktai lapai tau daug
Kalbėję iš karto nutyla,
Akimirkai ir tu palauk
Suprasti jų prasmei, jų bylai.

Ko taip jieškojome, tik
Atsiveria saulei retom valandėlėm,
Ir darosi lengva išsyk,
Ką vakar taip sunkiai pakėlėm.

METAI

Kas išves nežinojimą, nerimą
Į šviesą ir rimtį, per šaltį ir gruodą?
Pavasariai grįžta žiedais nešini,
Ir parlekia paukščiai per vandenį juodus.

Nes saulė (tai meilė) kviečia galingai
Pumpurą krautis ir gėlę žydėti,
Ir upė, iš mažo šaltinio išsruvus,
Skuba į marių platybes tekėti.

Bet gėlės numiršta, kai saulė išeina
Našlaičių kitur aplankyti,
Tik meilė palieka, nemiršta ji niekad,
Ir ledo gėlėm dar gruody ji žydi.

TOLIMESNĖ KELIONĖ

Vis tolyn ir tolyn lekia traukinys.
Taip yra, taip pakalbam banališkai.
Kaip toli, nepasako joks žynys,
Nors kalbėtų jis oriai ir karališkai.

O vežimai ko gražiausiai išpuošti,
Žirba auksas, seifai, televizijos.
Nors pro langą nieko nematyt,
Bet džiaugies apsvaigęs aukso vizijom.

Ir galbūt nekartą pamiršai,
Kad jau nevažiuoji, tik esi ant kraterio,
Kurs, pravirkęs lavos ašarom, pridaro nemažai
Bėdos, kai žemė iš anapus slėnių prataria.

ALFONSAS TYRUOLIS, rašytojas, literatūros kritikas, vertėjas, Brooklyn, N. Y.

ALFONSAS TYRUOLIS, writer, literary critic, translator, Brooklyn, N. Y.

Alfonsas Tyruolis (Šešplaukis) iš pradžių pradėjo reikštis literatūroje prozos ir poezijos vertimais iš svetimų kalbų. Vertimuose yra išleides: Goethės rinktinė poezija, 1932, Šilerio Giesmė apie varpą, 1936, Aušros žvaigždė, įvairių autorių antologija apie Mariją, 1955. Iš prozos vertimų paminėtini: Bjoernsono Solbako Sinėvė, 1929, Federerio Naktis Abrucų kalnuose, 1932, W. Scotto Kventinas Durvardas, 1935, Doerflerio Kai dar motina gyveno, 1937, ir kt. Atskirai yra davęs Rilkės, Georgės, Hofmanstahlio, Shakespearo ir kt. pasaulinių autorių poezijos vertimų.

Šalia vertimų reiškiasi kaip literatūros kritikas, nagrinėtojas ir apžvalgininkas. Be to, rašo originalios poezijos ir yra išleides rinkinius: Pavasario saulė, 1935, Kelionė, 1950 ir Laukų liepsnos, 1953. Jo poezija pasižymi mintingumu, religiniu bei filosofiniu turiniu, parašyta daugiausia klasikiniu ketureikiu; autorius didžiai puoselėja soneto formą.

ATMINIMŲ GRANDINĖ

Kaip šviesūs mergaitės gintarai,
Lengva atminimų grandinė:
Brangiąją dieną, tą saulėtą
Tyliai ji šnarėdama mini.

Prieš tą, kuri lenkia į žemę
Kas dieną, lengva ji kaip šventė,
Kuri su šypsniu pasitinka
Tą, kurs jos laukė, ilgėjosi, kentė.

Kai apneša laikas ir dulkės
Rūdim ir auksą ir plieną —
Tiktai atminimų grandinė
Spindėti išnyra į dieną.

Tvirta ji, tvirtesnė už mirtį
Ir už betkokią gyvybę:
Tartum karžygiai kariauja
Šventi atminimai sužibę.

..Svirplys

PABAIGA IŠ 10 PSL.

aiškino Raugas, — bet mūsų, prastų žmonių, yra kitokia praktika ir visados teisinga.

— Tai Tamsta, Raugai, gali kalendorių rašyti, — įsikišo kamendorius.

— Kalendoriaus ne, — teisinios Raugas, — bet turiu savo ženklus, iš kurių žinau, kada lis, ar giedra bus.

— Na, gerai, gerai! — sušuko visi, — pasakyk gi mums tuos ženklus, žinosime, kuomet pievas piauti.

— Ir aš žinosiu, — juokavo kamendorius, — kuomet eiti prasi-vaikščioti.

— Prašau dovanoti, dvasiškas tėveli, — tarė Raugas, — aš artojas žmogus, neišmanau, kaip ten stovi danguje, ale begyvendamas datyriau, jog visi sutvėrimai, gyvi ir negyvi, numano ne vieną lietų, bet ir metus, kokio bus. Numano kur kas tiksliau už visus raštininkus ir gudragalvius... Šit mano vitolio viršūnėje tupi garnys, tai mano barometras. Prieš tolimą lietų mano garnys skraido sparnų nekrutindamas, pačiose padebesėse žvirblio didumo. Juo lietus arčiau, juo garnys nusileidžia žemiau, ir prieš pat debesį taip žemai nusileidžia, sakytumei užkabins kojas už jaujos stogo. Arba mano baltis, kad tik lig vėlumo jis peša žolę — ir tai skubiai — tikrai rytojaus dieną lis. Bet jeigu atsigula saulei dar nenusileidus, tai bus giedra...

— Kad vis tai būtų teisybė, — atsiliepė daktaras, tai kam tas meteorologijos mokslas?

— Sveteliai! — atsiliepė Svirplys, — juk žuveninė ne akademija, ką gi pakibinote debesų galybė. Prašau, meldžiamieji, geriau kaskite ir gerkite.

Svečiai, šeimnininko suraginti, subruzdo rūpintis. Moterys ėmė puošti vištieną ir antieną, o vyrai veršieną.

— Aptiekos knygos rodo, jog sausas valgis yra žmogui nesveika, — tarė aptiekorius, — todėl reikia jį sudrėkinti.

— Reikia! Reikia! — atsiliepė visi vienu balsu.

Svirplys, pasiėmęs alaus ąsotį, eiliavo svečius, pradėjęs nuo klebono, o Svirplienė vaišino midum kaimynės ir kitas, pradėjusi nuo kūmos.

— Vyručiai! — atsiliepė kamarninkas, — neužmirškime, kieno šiandien šventė. Morkelio krikštynos. Tat ir pridera išgerti už jo sveikatą. Būk sveikas, Morkau Svirply! Gyvenk ilgai, kaip Matūzelis, būk stiprus kaip Samsonas, turtingas kaip Salamonas, o paskui gaus dangų, kaip tavo patronas šv. Morkus evangelistas kad gavo!

— Būk sveikas! būk sveikas! — visi pakartojo. Midus ir alus padarė savo. Ir tie, kurie pirma tylėjo, apkaitę prabilo. Pirmasis pašoko šnekėti Jaraminas Ungurys.

— Svirply! pasakyk tamsta, kodėl visus vaikus apkrikštijai tokiais muzikiškais vardais? Pagaliau ir šitam paskutiniajam, rodos, nebepriekęs padoresnio šventojo, davei Morkų. Taigi, morka yra pati pigioji daržovių žolė. Prekyvietėje už saiką morkų daugiau nemoka, kaip dvidešimt skatikų. Dusetų parapijoje šitaip niekas nedaro. Kad jau krikštija, tai kad būtų pakrikštyta! Vyriškai lyčiai duoda vardus karališkus: Pabijonas, Gervazas, Norbertas, Albinas. o moteriškai lyčiai: Praksėda, Paulina, Matilda, Grasilda. Vardai Jonas Baltrus, Jurgis, Uršulė, Barbora yra net drovu ištarti.

— Aš nesutinku su ponu Unguriu, šoko stygautų kamarninkas. — Lietuva turi užtektinai istoriškų vardų ir, nekludę šventųjų, galime krikštijoti vaikus: Palemonas, Vitenis, Kęstutis, Birutė ir kitaip. Be ne taip ir darydavo svietas seniau.

— Prašau dovanoti, jūsų mylista kamarninke, — perkirto klebonas. — Tamsta žiūri į krikščioniškus vardus iš kreivos kertės. Šv. Bažnyčia nors negina pridurti pagonišką vardą, bet įsako pasirinkti pirma šventojo vardą, idant žmogus turėtų užtarytoją danguje ir elgesio pavyklą žemėje. O Kęstutis su Birute kažin, ar pavaduotų šv. Morkų su šv. Uršule?

Kamarninkas nutilo.

— Ai! įdūrė, — sudejavo Pempienė.

— Kas įdūrė, kas? — prišokęs klausinėjo daktaras.

— Sausgėla įdūrė, — aiškino Pempienė.

— Bus lietaus, — tarė Raugas. — Sausgėla neduria be reikalo.

— Taigi, niekai iš daktarystės mokslo, — atsiliepė stalo gale Izidorius Matiukas, — daktarai negali išgydyti sausgėlos.

— Daktaras ne Dievas, negali pridurti nei naujų pirštų, nei naujo sprando, ligos sukraipyto, — atkirto daktaras Matiukui.

— Šeimninke! — paklausė klebonas, — mes čia linksminamės, kažin, ką veikia mano širmokai? Ar juodu jaučia Morkelio krikštynas, ar ne?

— Jonuk, — tarė Svirplys sūnui, — ar pastatėte klebono arklius tvartė?

— Pa, — atsakė Jonukas, stovėdamas prie galutinio lango.

— Avių ar įpylėte?

— O kaipgi!

— Ačiū tau, Jonuk! — padėkojo klebonas Svirplio sūnui: — bus iš tavęs našus ūkininkas.

Tuo tarpu svečiai nesnaudė. Stiklas po stiklo keliavo aplinkui stalą. Beskuo visi užkaito, ir pasidarė kalbos pilna seklyčia. Ypatingai suklego moterys, kaip žasų būrys, avižieną pamatęs.

— Dvasiškas tėveli, — atsiliepė Kibirkštienė, pati jau stipriai ipešusi, subark vyrus, tesiliauna gėrę. Kiek kartų mes moterys prašome jų, kad negertų, o jie neklauso.

— Žinoma, išgerti per viršų ar šiočio daikto, ar kitokio, yra negerai, — paaiškino klebonas. — Bet Dievui dėkui, pas Svirplį degtinės nematyti ir dėlto pavojaus nėra. Alus ir midus visgi proto nesumaišo.

— Man regis, truputį išgėrus kad ir degtinės, negali žmogui kenkti? — įsikišo ginčan aptiekorius. — Šit, padžiūvėliams daktarai prisako gerti saldų pieną praskiestą romu ar konjaku.

— Su degtine taip yra, kaip su įdieve, — tarė klebonas. — Protingam žmogui įdievė nieko nekenkia dėlto, kad jis ragauja jos atsargiai, o beprotis kabina pirštu ir valgo, manydamas, kad tai cukrus. Tuo tarpu ir mirtį gauna.

Antri gaidžiai nugiedojo ir svečiai su gaidžiais giedojo. Pusiaunaktyje pasikėlė nežmoniškas klegesys, kitas kito nebeklausė, kiekvienas pasakojo savo. Kibirkštienė buvo norėjusi dar kažką sakyti, bet nebebuvo vietos jos kalbai. Svirplys gi vis vaikščiojo su alaus ąsočiu ir kamie tik regėjo nepilną stiklinę, akimirkiniu papildė.

Kunigai išvažiavo, buvo pati nakties dvylika, ir daktaras su jiems. Kuomet išvažiavo aptiekorius su kamarninku, nėra žinios. Saulei patekėjus, nebuvo dar jų dviejų namie.

Kiti svečiai išsiskirstė vos sereidoje po pietų.

MODERNIOJO ŽMOGAUS TRAGIKA

Atkelta iš 4 psl.

Žmogaus sąmonė čia tokia skurdi, kad ji nepajėgia suvokti daiktuose esančios vertybės — tobulumo, o tik jų dydį — kiekybę. Šis kiekybės garbinimas reiškia žmogaus sielos smukimą ir nuskurdinimą ir yra vienas iš būdingiausių mūsų moderniosios kultūros išsigimimo ženklų, apsiereiškiančių keistais dalykais visose mūsų gyvenimo srityse. Iš tikro, visam mūsų gyvenimui yra būdingas didžiųjų turtų, milijonių kiekių ir plačių masių kultas. Jei tai būtų daroma dėl tų kiekių reikšmės kokiems nors praktiškiems tikslams siekti, tai būtų dar suprantama. Bet čia yra kai kas daugiau: kiekybės garbinimas yra giliai įsišaknijęs žmogaus sieloje ir nuėjęs taip toli, kad yra įgijęs metafizinį ir net religinį atžvilgį. Šis žmogus garbina kiekybę ne dėl jos reikšmės praktiškiems tikslams siekti, bet jis garbina pačią kiekybę kaip tokią. Moderninį masės žmogų apima kažkokia mistinė nuostaba, kai jis gauna tik prisiliesti kokio nors Rokfelerio ar Fordo drabužių siūlės, ar kai jis skaito apie milijonines divizijas, esančias kokioje nors valstybėje, arba apie kokią nors valstybę, užimančią milijonišką teritoriją.

Jei paklausime, kodėl amerikiečiai ir kitos valstybės taip labai paiso Sov. Rusijos, tai bus aišku, kad tik dėl aklo respekto jos didumui ir dėl milijoniškų žmonių masių, esančių joje. Kad šis didumas yra tuščias burbulas, kad jos gyventojai daugelyje atvejų yra barbarai, apie tai niekas nepagalvoja. Ir kodėl modernusis pasaulis taip mažai domisi Baltijos tautomis? Todėl, kad jos mažos, kad jos negali mobilizuoti šimtų divizijų, kad jos negali skirti šimtų milijonų mirtiniams ginklams gaminti. Kad jos yra doros, darbščios ir senos bei aukštos kultūros, tai moderniam masės žmogui nedaro jokio įspūdžio. Mažųjų tautų likimas — tai kiekybės garbinimo išdava politiniame gyvenime. Dėl jo žūva geriausios tautos pasauly.

Arba paimkime socialinį gyvenimą, kuriame išsivyravęs marksizmas, pagal kurį vienintelis realus dalykas pasaulyje yra medžiaga ir tik jos reikia paisyti. Šis marksizmas yra ne kas kita, kaip vienas iš kiekybės garbinimo būdų: — klauptis ant kelių prieš tai, kas yra milijoniškoje daugumoje, — būtent, prieš medžiagą, ją pastatant visų dalykų pagrindu.

Kiekybės klausimas ir mums lietuviams nėra vien tik teoretinis dalykas, jis giliai liečia mūsų gyvenimą ir gali mus kaip žmones stipriai sužaloti ar net ir sunaikinti. Atsidūrę krašte, kur žmonės gyvena milijoniškomis masėmis, kur namai dešimtys ir šimtys kartų didesni kaip paprastai, kur pinigai skaičiuojami milijardais, kur fabrikai gamina prekes milijoniškomis krūvomis, mūsų dvasia šiais dalykais gali būti apsvaiginta ir pritrenkta ir mums gresia pavojus, kaip primityviems žmonėms, gresia pavojus pradėti garbinti šiuos kiekius, kaip dievus ir pamiršti tikrąsias gyvenimo vertybes. Turime gerai įsidėmėti, kad ir aukščiausias dangorėžis yra ne kas kita, kaip dideli namai, ir dėl to tik nepatogesni ir pavojingesni. Taip pat ir greičiausias automobilis ar lėktuvas nėra niekas daugiau, kaip tik įrankis žmogaus rankose perkelti mus iš vienos vietos

į kitą, ką galime pasiekti ir kitomis priemonėmis. Mūsų pakėlimas nors ir į šimtąjį aukštą, nors ir žaibo greitumu, ir net mūsų apipilimas krūvomis pinigų, mums neduos nieko, jei mūsų dvasia bus tuščia ir skurdi. Tai pripažįsta ir amerikietis mąstytojas L. Mumford, sakydamas: "Nėra jokių vilčių, kad mūsų išgelbėtų iš dabartinės grėsmingos padėties tas faktas, kad mes galime iššauti raketą į stratosferą ar svajoti apie Magelano keliones aplink saulės sistemą. Iš tikro, jokia medžiaginių masių dauguma ar platumas negali mūsų ištraukti iš mūsų pačių "odos", nes mes esame tik tai, ką ir kaip mes pergyvename, jaučiame ir galvojame, ir šią mūsų tikrąją esmę jokie išoriniai kiekiai negali padaryti nei gilesne, nei plačiau, nei turtingesne, bet gali mus tik suklaidinti, drumsti ir prislėgti nuo mase."

Išsigelbėjimo prośvaistės

Sutraukiant visa tai, kas pasakytą, galima tvirtinti, kad žmonija savo pažangos kelyje yra pasiekusi tragišką kryžkelę: kovoje dėl tobulesnio gyvenimo ji yra pamiršusi patį šį gyvenimą, ir priemonės gyvenimui patobulinti ir palengvinti yra virtusios pačiais gyvenimo tikslais. Dažna atsitikimų, kad ne priemonės — medžiaginės gėrybės yra palenktos žmogui, bet žmogus yra palenktas medžiaginėms gėrybėms ir jų reikalavimams. Esame atsidūrę prieš apsisprendimą: ar sutikti su tuo ir palenkti žmogų daiktui, ar atrasti būdų, kaip palenkti daiktą žmogui. Jei apsisprendžiame už antrą galimybę, tai turime iš visų tribūnų šaukti: žmonės, negarbinkite daiktų, nes jie neturi sielos ir yra tik akla medžiaga jūsų rankose! Liaukitės niekinti tai, kas jums yra būtinausia, jūsų dvasios gyvenimą, tik tada nustosite kulvertomis virsti kaip siaučiančios beždžionės, dėl kurių verkia angelai danguje. (Oldes Hatsling).

Aukščiausioji vertybė yra žmogus, jo siela ir tos sielos veiksmas: dvasinių vertybių pergyvenimas ir jų kūrimas bei sielos santykis su kitomis vertybėmis bei žmonėmis. Dvasia duoda daiktams stilių, balsui intonaciją, gyvenimui skambesį bei grožį. O visa tai sudaro mūsų dvasinį gyvenimą, kuris yra gyvenimas mūsų mintyse, noruose ir jausmuose ir santykiuose su kitomis vertybėmis.

Bet kas yra tai, su kuo žmogus gali užmegsti intymiausius santykius ir giliausius ryšius, kas gali daryti jo gyvenimą vertingiausiu? Tai pirmiausia yra kitas žmogus. "Mylėk artimą kaip pats save", sako dieviškoji išmintis. Ir yra baisu pagaltoti, kaip akiai ir grubiai žmonės nusižengia šiai pagrindinei gyvenimo tiesai. Visai nekalbant apie karus, žmonių žudymus, kankinimus vergų stovyklose, grubius nusikaltimus žmoniškumui, kiek daug galima matyti iškrypimų iš šios tiesos kasdieniniame mūsų gyvenime: kiek artimo negerbimo, kiek dėmesio nekreipimo į jo reikalus, kiek įžeidimų, pavydo ir keršto! Viso to pagrindu glūdi baisus žmogaus nuvertinimas, negalėjimas įsijausti į kitus ir juos atjausti, kas apsiereiškia pardavimu ar išdavimu kito žmogaus dėl menkų gėrybių, kaip sakoma Evangelijoje dėl dubens lėšienės. Todėl mūsų dienų moderniam žmogui reikia nuolatos priminti

ti: nepamirškite, kad žmogus yra aukščiausioji vertybė, nepamirškite, kad tik žmogiškų santykių išpuošime bei jų kultūravime, o ne negyvų daiktų krūvon krovime yra prarastoji gyvenimo pilnatvė.

Būdinga, kad ir modernioji filosofija šiandien iškelia žmogų visum visų daiktų ir pabrėžia jo skirtingumą ir artimumą kitam žmogui. Egzistencializmo tėvas Heidegeris sako, kad žmogaus buvimas pasaulyje yra kartu buvimas su kitu žmogumi. Žmogus, kuris būtų atskirtas nuo kitų, prarastų savo žmoniškumą. Dar griežčiau teigia Sartre, kad kitas žmogus pilnai apsprendžia mūsų gyvenimą: mes esame "aš" tik santykiuose su "tu". Giliai šiuos santykius paliečia Jaspersas savo moksle apie komunikaciją, teigdamas, kad meilė kitam žmogui yra priemonė save pažinti ir išsibulinti.

Giliausiai mūsų santykius su artimu yra analizavęs prancūzų filosofas Gabriel Marsel, pabrėždamas skirtumą tarp santykių tarp žmonių nuo santykių žmogaus su daiktu. Prie daikto mes artinamės, sako jis, iš oro, jį aprašydami, nagrinėdami, kritikuodami. Prie žmogaus mes artinamės iš vidaus, įsijausdami į jį ir kartu su juo pergyvendami tas pačias vertybes. Jei prie žmogaus artinamės kaip prie daikto, tai paneigiame jo žmoniškumą ir dvasinumo pradą, ir mūsų santykius pasidaro nežmogiškas. "Aš" ir "tu" santykis sudaro pagrindą visiems socialiniams žmonių santykiams, ir savo atbaigimą gauna santykiuose su Dievu, kas suteikia žmogui pilnatvę ir tobulą laimę.

Šis žmogaus su žmogumi santykių mokslas atskleidžia mums mūsų tautinio gyvenimo prasmę ir pateisina mūsų "tautiškumą". Tauta yra toji vieta, kurioje gali išaugti tampriausieji santykiai su kitais žmonėmis, nes ji yra žmonių grupė, surišta tarp savęs vidiniais, dvasiniais ryšiais, apsirėiškančiais bendra kalba, papročiais, istorine praeitimi ir bendru gyvenimo būdu. Savo tautoje žmogus gali išplėtoti giliausius ir intymiausius santykius su kitais tautos nariais ir tuo būdu labiau išugdyti savo asmenybę ir išskleisti savo sielos galias. Kas atkrinta nuo savo tautos, tas atsiduria pavojuje dvasiškai nuskursti ir sunykti.

Kodėl turime išlikti lietuviais?

Neabejoju, kad ne vienam gali kilti klausimai: ar iš tiesų toks sunykimo pavojus gresia ir mums, lietuviams? ar bevarta laikytis siauros lietuviybės rėmuose, kai aplinkui tokie plotai ir tokios viliojančios perspektyvos? Į tai nėra lengva duoti tikrą ir vispusišką atsakymą.

Mes norime išlikti lietuviais, nes lietuviai esame. Mes esame surišti su lietuvių tauta ir su savo žeme nesutruaikiama ryšiais (kalbos, istorijos, papročių, gimdytojų) ir pergyventume tai kaip pažeminimą ir mūsų žmogiškų teisių paneigimą, jei kas verstų mus atsisakyti nuo lietuviybės.

Šiais žodžiais pasakyta svarbiausia, ką į šiuos klausimus iš viso galima pasakyti. Toliau tik tektų šią mintį plėsti ir aiškinti pagal mūsų gyvenimo sąlygas.

Mes esame lietuviai, tai reiškia, kad lietuviybė sudaro mūsų žmogišką esmę, ji yra mūsų dalis, kurią prarasdami, mes prarandame patys save. Kas yra gimęs kurioje nors tautoje ir įaugęs jos kultūroje, tas negali nuo jos atsikratyti, jos pa-

ŠIO AKTUALAUS RAŠINIO AUTORIU filosofijos daktaras Andrius Baltinis yra vienas iš žymesniųjų mūsų vidurinėsios kartos filosofų. Plačiai bendradarbiaudamas spaudoje, jis yra davęs rimtų straipsnių religijos, mokslo, ir meno klausimais. Turi parengęs spaudai veikalus: "Dievo problema moderniojoje filosofijoje" ir "Meno kūrinio esmė." Pastaruoju laiku rašo studiją apie lietuvių religinę poeziją.

neigti, kartu nepaneigdamas savo asmenybės, savojo "aš" ir nenukrisdamas į primityvių padarų būklę.

Ryšys su tauta yra dvasinis ryšys. Jo turinį sudaro mūsų išmąstytos mintys, išgyventi jausmai, pasisavinti idealai, pergyventi atsiminimai, viltys bei nusivylimai, mūsų troškimai ir siekimai. Visi mūsų dvasiniai išgyvenimai: religiniai, moraliniai, etiniai ir estetiniai yra intymiai susipynę su mūsų tautybe. Tautybė jiems visiems yra uždėjusi nepamainomą antspaudą. Todėl tautybės praradimas visada reiškia mūsų dvasios gyvenimo susiaurinimą, mūsų asmenybės nuskurdimą. Nutautusių žmonių likimas yra liūdnas: kadangi tapti kitos tautos nariais jie negali, nes tautoje galima tik užgimti ir joje jaugti, jie neišvengiamai tampa dvasiškai tuščiais ir menkaverčiais žmonėmis. Ypač tai reiškia kūrybinių galių praradimą, nes kūryba reikalauja turtingo vidinio gyvenimo, kurio netenka savo tautybę praradęs žmogus.

Jei tokią didelę reikšmę turi tautybė normaliais laikais ir normaliose sąlygose, tai ji dar didesnė dabar. Dabar tautybė rišasi su pačiu esminiu mūsų asmenybės branduoliu, su mūsų etine verte. **Apsisprendamas už ar prieš savo tautybę, žmogus iš tikro parodo, kas jis yra.** Atsižadėti savo tautos ir perbėgti prie kitos tada, kai tauta pergyvena sunkiausią savo istorijos laikotarpį, yra tam tikros rūšies išdavimas, aukštą moralinių vertybių paniekimas ir savęs degradavimas į primityvaus gyvijo lygį, besirūpinančio tik savo fizinės gyvybės išlaikymu. Likdamas gi ištikimas savo tautai sunkiaisiais jos gyvavimo metais, žmogus be galo ugdo savo asmenybę, didina savo žmogiškąją vertę. Tat laikymasis savo tautybės šiandieną mums duoda progos vykdyti pačius giliausius ir esminius krikščionybės reikalavimus: parodyti meilę artimiesiems, prispaustiesiems ir paniekintiems ir norą geriau būti prispaustųjų tarp, negu prispaudėjų ar nugalėtojų.

Todėl mes dažnai nesąmoningai ir instinktyviai laikomės savo tautybės: mes jaučiame, kad jos netekdami, netenkame kažko brangaus ir nepakeičiamo.

Šiandien yra praėję tie laikai, kada galėjome laikytis savo tautybės, būti patrijotais dėl medžiaginių ar karjeristinių išskaičiavimų. Šie išskaičiavimai dabar tik toлина mus nuo savo tautos ir žlugdo mūsų tautiškumą.

Ištikimybė tat šiandieną savo tautai parodo, kiek iš viso mes esame žmonės, kiek sugebame branginti savo asmenybę ir kiek skiriame materialines vertybes nuo dvasinių, apie ką kalbėjome iškeldami moderniojo žmogaus tragizmo problemą.

METAI BAIGIASI

JAU DABAR LAIKAS ATNAUJINTI "L. DIENŲ" PRENUMERATĄ.

KNYGOS IR AUTORIAI

DIDŽIOJO LIETUVIO APOTEOZĖ

Mūsų neužmirštamasis tautietis Oscar V. de L. Milosz-Milašius nusiimanančiųjų yra jau pripažintas vienu didžiųjų šios epochos poetų ne vien Prancūzijoje, nors dėl savo poezijos gilumo bei subtilumo nėra populiarus ir plačiose skaitytojų masėse kol kas nežinomas.

Dabar štai iš Les Nouvelles Littéraires sužinojau, kad jis pažengė dar vieną svarbų žingsnį platesnio pripažinimo kely.

Didžiajame ketvirtadieny Muenchene buvo pirmą kartą pasauliui parodyta prancūzų kompozitoriaus Henri Tomasi'o muzikinė lyrinė drama, kurią jis sukomponavo pagal O. V. Milošo misteriją "Miguel Manara" ir pavadino "Don Juan de Manara".

Milos Safranek minėtame laikraštyje to veikalo genezę trumpai pasakoja taip:

"Miguel Manara", Milošo šešių paveikslų misterija, spaudoj pasirodė 1913 metais. Toji misterija pagunamai galingai ir gražiai vaizduoja pasileidusio vartimą mistiku. Tos permainos akstinas bei didysis pagalbininkas yra mergaitė Girolama, kurios skaistybė jėgingai ištinka pasileidėlių, sukeldama jame aistrą susijusią su baime, ir jam atrodo, kad jis tartum radęs atsaką į savo nerimą bei ilgesį. Bet Girolama miršta. Vien tik Dievo meilė galės pagaliau pripildyti ir patenkinti Manaros sielą. Tad antroji misterijos dals yra pašvęsta Manaros pakilimui ir tobulėjimui.

Toji misterija buvo parodyta scenoj 1913 metais "Idealistų Teatre" Carlos Laronde pastangomis. Užėjo karas. Ir tik 1928 metais, kai jau Milošas pasidarė Paryžiuje garsus, Henri Vermeil ją iš naujo pastatė Vieux Colombier teatre. Tas pat Vermeil su savo trupe 1932 metais pritaikė tą kūrinių Prancūzų radijui.

Čia tad ir susijė su tuo veikalu bei jo autorium mūsų minimasis kompozitorius Henri Tomasi, nes jam jau tada teko parašyti tai misterijai muziką. Kompozitorius su poetu glaudžiai susibičiuliavo ir nuo 1942 metų ėmė dvasioj brandinti būsimosios savo lyrinės dramos kūrinių, kurį ir išbaigė 1952 metais toki, koks jis buvo nūnai Muenchene parodytas.

Safraneko nuomone, čia esama labai reto atsitikimo: kūrinys giliai išgyventas savo autoriaus, iš naujo pergyventas talentingo kompozitoriaus ir nuostabiai atkurtas artistų interpretatorių. Kompozitorius ėmėsi darbo giliai įsitikinęs, kad verta pasistengti. Tiesiog su nusižemimu jis prisitaikė prie Milošo nuotabasaus teksto ir panaudojo visą savo jėgą, kad tik per muziką išreikštų visą to kūrinių grožį — la bouleversante et revelatrice beauté.

Recenzentas sako, kad nūn Tomasi Muenchene tartum susitiko su Milošu, kuris kaip tik čia 1913 metais sukūrė (nuostabus supuolimas), vieną savo Simfonijų-poemų, kuriose skirtingos dvasios literatai, kaip Jean Cassou ir Charles Plisnier, regi vieną mūsų epochos poetinių viršūnių.

Apie Tomasio muziką Safranek sako, kad, sukūręs "Raupsuotąjį Don Juaną" bei muzikinę tragediją "Ajakša", Tomasi pasireiškė sugebą sukurti muziką audringą bei sopulingą, nuolatai bei pilnutiniškai dramatišką, turtingą savo instrumentacija, visumą tirštą bei perrengimą, savo braižiniu — tvirtą.

Premjeros artistinės jėgos buvę tikrai pirmos rūšies. Bernd Aldenhoff esąs tikras Manaros prototipas ir savo balsu, ir vaidyba, ir išvaizda, ir ekspresyviu veidu. Magdos Gabory Girolama esanti tiesiog įsikūnijęs moteriškumas, žavingumas ir jaunystė, vienkart išsvajotas labai paprastos ir labai nekaltos mergaitės paveikslas. Prof. Hartman, operos intendantas, realizavęs tą dramą kaip tikras kūrėjas. Helmut Juergens sukūręs klasiškai gražiai išlaikytu švarių stilium dekoraciją su tinkamu ispanišku niuansu. Tuo būdu viskas susijungę į vieną tobulą visumą.

Šitaip sukurtas ir įscenizuotas "Don Juan de Manara", Safraneko nuomone, yra klasikinis kūrinys, turįs universalinę reikšmę — tokį išpūdį gavę visi žiūrovai, kuriuos veikalas žavėte žavėjęs, privertęs giliai susikaupiti, ir tas susikaupimas vis augęs iki kūriniui pasibaigiant.

Recenzentas tikis, kad ir Paryžius susilauks laimės pasigėrėti tuo šedevru. O mes tikimės bent per radiją su juo susipažinti ir džiaugiamės, kad mūsų Milašius jau įėjo į Vokietiją, iš kur, be abejo, kaip savo laiku Dostojevskis ar Ibsenas, išplauks į visą platųjį pasaulį, apoteozuodamas Lietuvių kūrybinį genijų.

Mykolas Vaitkus

Atsiųsta paminėti

Jonas Balys, **Lietuvių mitologinės sakmės**. Nidos Knygų Klubo leid. Nr. 13, 1956, Londonas, 190 psl.

Albinas Baranauskas, **Sniego platumos**. Novelės. Nidos Knygų Klubo leid. Nr. 12. Londonas, 1955, 273 psl.

Giovanni Guareschi, **Don Kamiliaus mąžasis pasaulis**. II da'is. Sulietuvino A. Sabaliauskas. Išleido "Tėvų Kelias", Caracas, Venezuela, 1956, 222 psl. Galima gauti: Salesians, Crown Point, Ind.

Antanas Baranauskas, **The Forest Of Anykščiai**. English translation by Nadas Rastenis. With original Lithuanian text. Edited by Juozas Tininis. Lithuanian Days, 1956, 44 pp. \$2.00 Photo cover: V. Maželis

Ieronimas Cicėnas, **Omahos lietuviai**. Gausiai iliustruota istorija su 60 psl. angliško teksto. 278 psl. Išleido Omahos 100-čio minėjime lietuviams atstovauti Komitetas. Spaudė Saleziečių spaustuė Italijoje.

Juozas Grušas, **Karjeristai**. I dalis. Nidos Knygų klubo leidinys, Nr. 14. 1956. 190 psl. Tiražas: 2400 egz.

Stasys Yla, **Laisvės problema**. Išleido Immaculata. 246 psl. Viršelis dail. Ados Korsakaitės. Kaina 2 dol.

Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos Metraštis. 1954/5. Red. Dr. V. Literiskis, A. Markarskas, dr. A. Rukša. JAV-se kaina \$0.75.

— **Lietuvių Dienų bendradarbiams ir visiems, kurie siunčia žurnalui iliustracinę medžiagą.**

Siųsti visų svarbesniųjų kolonijos įvykių, suktuvių, minėjimų, naujų valdybų, pasižymėjusių asmenų nuotraukas tuojau, nelaukiat, kol susidarys jų keletas ar daugiau. Beleukiant medžiaga jau pas siuntėją pasensta, ir mes negalime panaudoti.

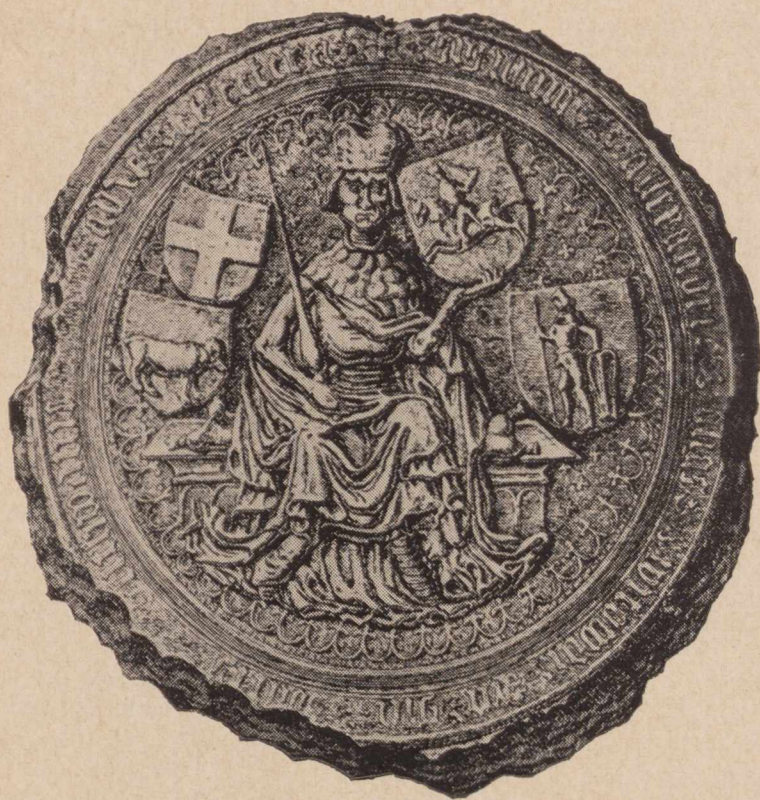
Kiekvienos nuotraukos antroje pusėje duoti pilnų paraša: data, vieta, asmenų pavardės, titulus, užimamas vietas, nes be tų žinių foto nuotraukos nieko nesako nei rekacijai, nei skaitytojams. Taip pat pažymėtina fotografo pavardė.

Nuotraukos turi būti aiškos, jei galima, didesnės, ir įvairaus (aukštos, pailgos) formato.

Laukiamos ir trumpos įvairių gyvenimo sričių žinutės iš visų vietų "Ką veikia skaitytojai" ir "Lithuanians Make News" skyriams.

Žurnalo medžiagą redakcija organizuoja ir užsako, bet visuomet laukiama ir skaitytojų iniciatyva, pasiūlymai, pastabos, sugestijos ir pačių skaitytojų bendradarbiavimas, už ką iš anksto nuoširdžiai dėkojam.

VYTIS didžiojo Vytauto Didžiojo antspaudoj.

Ditmarseno herbas, 1592

Vytis XVI a. vidury.

LIETUVOS HERBAS – VYTIS

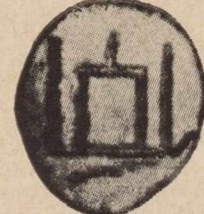
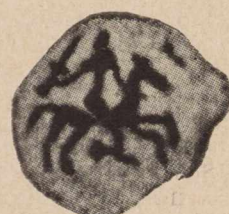
JONAS J. KARYS, Bridgeport, Conn.

Kol mes neturėjome savo žinovų, svetimieji Lietuvos tyrinėtojai daug klaidų, netikslumų, net melo, mūsų istorijon yra prirašę. Nepriklausomybės laikais pribrendusiems saviešioms istorikams teko išvėtyti pelus nuo grūdų. Ir tiesa: daugelį dalykų šiandieną matome visai iš kito šono, negu tatau buvo „įrodyta“ anksčiau.

Be kita ko, esame girdėję (deja, kartais išgirstame dar ir dabar) nerimtai kartojant, jog vyriausias mūsų tautinių ženklų ženklas — Vytis esąs kone grynas skolinys iš... vieniems iš Vakarų, kitiems — net iš anais laikais mūsų laukinių (sic!) kaimynų slavų. Tikrumoje gi Vytis yra gryniausias lietuviškas brangdaiktis, atsiradęs, kaip turimos žinios sako, apie XIV amžiaus vidurį (Trakuose*). Pradėdamas mušdinti grynai lietuviškus „pinigėlius“, kunigaikštis Kęstutis, visą savo am-

žių praleidęs balne, liepė pinigams atvaizduoti jį raitą.

Aišku, čia neatpažinsime savo mylimo kunigaikščio. Tačiau jo laikais ir vėliau lietuviai kaip savo vardą žinojo, kad tame ženkle joja pats jų valdovas. Ir ne tik joja, bet dar kažką vežasi. Kitaip sakant, ko gi tokiu plačiu šuoliu lėktų, kam būtų iškeltas aštrus kardas? Iš žodžių v y t i, veja, v y t i s (žinoma, priešą!) ilgainiui susidarė išvestinė lietuviškoji sąvoka „Vytis“. Vartyk

Vytis ir kiti ženklai Vytauto Didžiojo laikų piniguose.

Kęstučio „pinigėliai“.

ŠIO RAŠINIO AUTORIS J. K. KARYS,

prieš kurį laiką išleides veikalą apie Lietuvos pinigus, šiuo metu rengia II jo dalį „Senovės Lietuvių Pinigai“, kur plačiai rašo apie liet. pinigus nuo seniausių laikų, duodamas visą liet. numizmatikos istoriją. Kartu jis paliečia ir tautinius lietuvių ženklus, kaip Vytis, Stieby vartai (Gedimino Stulpai), dvigubas kryžius ir kt. žinomesni simboliai.

NAUJAS RELIGINIS ŽIDINYS

A. VAITKUS, E. St. Louis, Illinois

East St. Louis, Ill., lietuviams rugsėjo 2 diena buvo didelė istorinės reikšmės diena: tą dieną Amerikos žemyno viduryje, Mississippi upės pakrantėje pašventinta pirmoji lietuvių katalikų bažnyčia, kuri

yra visiškai lietuvių kūrinys. Ne tik jos planas darytas lietuvių architektų, bet ir visi jos papuošimai yra lietuviško stiliaus, ornamentai, barjeliai, statulos etc atlikti lietuvių menininkų.

Pats geltonų plytų ir cemento pastatas yra originalus, naujas architektūrinis kūrinys, netelpas į iki šiol žinomus stilius. Tai yra naujas mėginimas į monumentalinę architektūrą įnešti lietuviškosios medžio bažnyčių statybos elementus. Autorius, arch. Jonas Mulokas, pagal panašų projektą baigia statydinti Chicagoje, Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčią vertės milijono dolerių. Nors East St. Louis liet. bažnyčia žymiai mažesnės apimtys (su vidaus įrengimais ji kaštavo apie \$180.000) tačiau kaip architektūrinis kūrinys ji yra pilnai išbaigta ir vieninga.

Vienuolikos metų darbo vaisius

East St. Louis lietuvių parapijos klebonas kun. dr. Antanas Deksnys šiuo kūriniu puikiai atžymėjo savo savo gyvenimo 50 ir kunigystės 25 metų jubiliejų. Be abejonės, didelė pagarba priklauso visai šiai kolonijai, būdama negausi, ryžosi tokiam milžiniškam darbui. Senajai

medinei lietuvių bažnyčiai 1943 m. sudegus, lietuvių tautos ir parapijos priešai šypsojosi ir manė, kad su šiuo gaisru jau baigsis gražus ir kartu audringas kolonijos lietuvių gyvenimas, prasidėjęs 1895 m., kada saujelė energingų viengynių vyrų, daugiausia žemaičių, išdrįso kreiptis į vyskupą ir prašyti leidimo organizuoti lietuvišką parapiją. 1897 m. buvo pastatyta medinė bažnytelė ties 15 ir Baugh g. nupirktame sklype, kur ir šioji bažnyčia dabar pastatyta.

Entuziazmo netrūko. Parapija augo. 1911 m. bažnyčia padidinta, pristatyta mokykla.

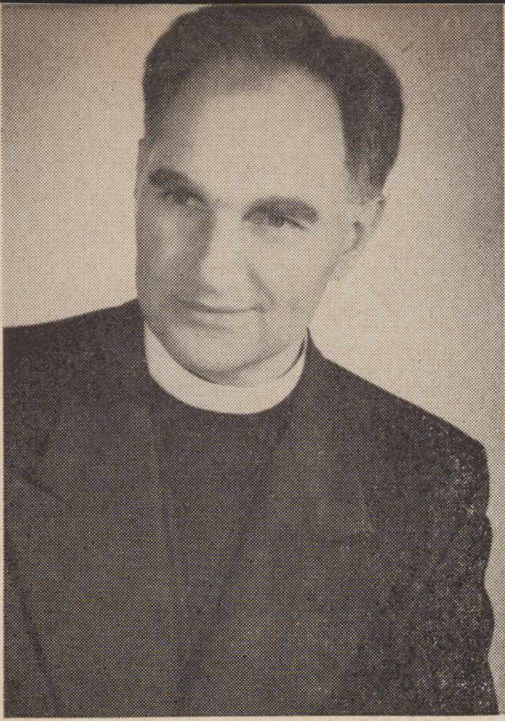
Parapijos istorijoje būta ir tamsesnių dienų. Gal didžiausia to priežastis — trūkumas tinkamų lietuvių kunigų Amerikoje. Gi šioje kolonijoje inteligentų būrelis visada buvo negausus, iš kurio tarpo gabesnieji ir veiklesnieji savo laiku yra dirbę net prieš lietuviškus interesus. Tačiau, tur būt, vienas iš šviesiausių šios kolonijos pragiedrulių, tai kun.

BAŽNYČIOS STATYBOS FINANSŲ KOMITETAS. I eilė: John A. Denap, vicepirm., Bernice Savitt, sekr., William Eckells, pirmininkas, Marija Vaitkienė, Frank Sroogus, kun. dr. A. Deksnys; II eilė: Edith Beckett, Victoria Eckells, Josephine Yociss, Sophie Sharn, Bernice Norkus, Kazimir Butkus; III eilė: Victor White (Vaitkus), Helen Stolz, Stanley Petraitis, Rose Lorenz ir Helen Levinski.

BUILDING COMMITTEE of the new Lithuanian church at East St. Louis, Illinois.

KUN. DR. ANTANAS DEKSNYS, E. St. Louis, Ill. lietuvių parapijos klebonas.

REV. DR. A. DEKSNYS, pastor of E. St. Louis' Lithuanian parish.

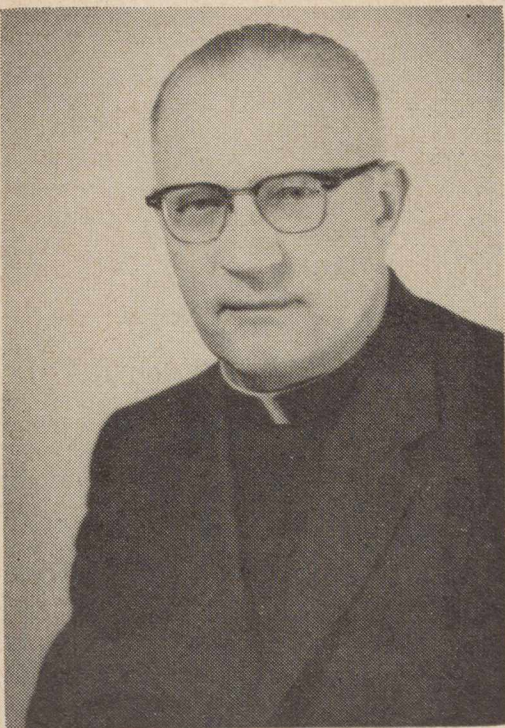
dr. A. Deksnio 1943 m. atvykimas į liet. parapiją. Nežiūrint menkų parapijos finansinių pagrindų, jam pavyko 1945 gegužės mėn. pradėti dabartinės bažnyčios statybą, ir tu pačių metų gruodžio 16 d. pašventintas pirmasis šios bažnyčios aukštasis ir rūsyje įkurta laikina bažnyčia. Dėka kilnios asmenybės ir pasišventimo, kun. A. Deksnui pavyko suburti vienybės parapiečius ir visą veiklą vainikuoti nauja bažnyčia.

Dosnūs aukotojai

Šiuo metu parapijai priklauso 142 šeimos ir 30 pavienių asmenų, iš kurių apie 50 šeimų yra naujakūriai tremtiniai, atvykę į šią koloniją nuo 1948 metų.

Kolonija nepasižymi turtingu lietuvių skaičiumi, daugumą jų sudaro eiliniai darbininkai, pelną sau pragyvenimą iš paprasto darbo fabrikuose, skerdyklose, geležinkeliuose, sandėliuose ir pan. Nežiūrint to, atsirado dosnių aukotojų, kurie bažnyčios statymui skyrė didelę savo gyvenimo santaupų dalį.

Senosios kartos lietuvis Petras Keserauskas iš savo darbininkiško santaupų bažnyčiai paaukojo 12 tūkstančių dolerių! Stambias aukas naujos bažnyčios statybai yra suteikę: Jonas ir Ona Kassly, Mrs. Agnes Kassly, Mary ir Johana Kasman, Walter ir Ona Rouch, Paul ir Liudvika Šležai, Mrs. Stella Slezur, Anthony ir Julia Zeveski, Vedusiųjų Moterų Klubas ir parapijos mokyklos mokiniai. Visų jų aukos prašoko \$1,000 sumą ir kai kurios siekė \$7,000 sumos. Po \$5000 ir daugiau aukojo ir eilė naujųjų ateivių: kun. Petras Celiešius, E. Cricago, Ind.,

KUN. JONAS GASIŪNAS, E. St. Louis, Ill. lietuvių parapijos vikaras.

REV. JONAS GASIŪNAS, vicar of E. St. Louis Lithuanian church.

dr. Antanas ir Ona Čerškai, dr. Kazys ir Marija Mogeniai, dr. Juozas ir Ona Petrikai, Jonas ir Anelė Sakalauskai. Po tiek pat ar daugiau aukojo šie seni lietuviai emigrantai ar jau čia gimusieji: Jonas ir Mary Adomaitis, Juozapas ir Joana Griniai, Juozapas ir Veronika Grubiai, Joseph ir Dolores Kassly, Walter ir Dolores Kassly, Jonas ir Ona Keserauskai, Mrs. Marija Levinskienė, George ir Veronika Markus, Elmer ir Izabelė Rauchman, Juozo ir Antaninos Rauchų šeimos, Fred Sherman, Jonas ir Ona Uga, Jonas ir Ona Doršai, šv. Onos Draugija.

Tai tik dalis aukotojų; visi parapiečiai reiktų surašyti, norint išvardyti visus, kurie prisidėjo prie savo bažnyčios pastatymo ir išpuošimo.

Šalia pavienių asmenų, prisidėjusių aukomis ar organizaciniu darbu, ypač minėtinas Bažnyčios Statybos Komitetas, kurį kartu su klebonu sudarė: John J. Kassly ir W. Rouch, nuolatiniai parapijos valdybos nariai, ir dr. A. Čerškus, A. Zeveski, kun. J. Gasiūnas, J. Stankus, St. Kupinski ir J. Bačkis.

Statybą vykdė Liet. Statybos Bvė "Mūras" Chicagoje, darbams vadovavo tos bvės inž. Jonas Stankus.

Šventinimo iškilmės

Rugsėjo 2, šios parapijos 61-ųjų metų sukakties dieną, įvyko bažnyčios pašventinimo iškilmės. 45 vietinių ir svečių kunigų procesijos ir Kolumbo Vyčių garbės sargybų lydimas atvyko Bellevillės vyskupas Albert R. Zuroweste, D.D. Atlaikęs Pontifikalines šv. Mišias, vyskupas nuoširdžiai pasidžiaugė šiuo lietuvių laimėjimu, ypač šiltais žodžiais įvertindamas naująją bažnyčią kaip vertingą ir originalų meno kūrinį.

Lietuviškai pamokslą pasakė iš Chicagos atvykęs "Draugo" red. dr. kun. J. Prunskis. Iškilmėse dalyvavo ir architektas J. Mulokas. Parapiečių ir svečių buvo daugiau kaip 500, kurie pripildė bažnyčią.

Per pamaldas giedotojas Stasys Baranauskas, davęs koncertą pietų ir vakarienių metu parapijos salėje.

Bankete dalyvavęs šio distrikto kongresmanas Melvin Price ypatingai šiltai atsiliepė apie naujuosius Amerikos piliečius tremtinius.

Lietuviškas stilius patraukia dėmesį

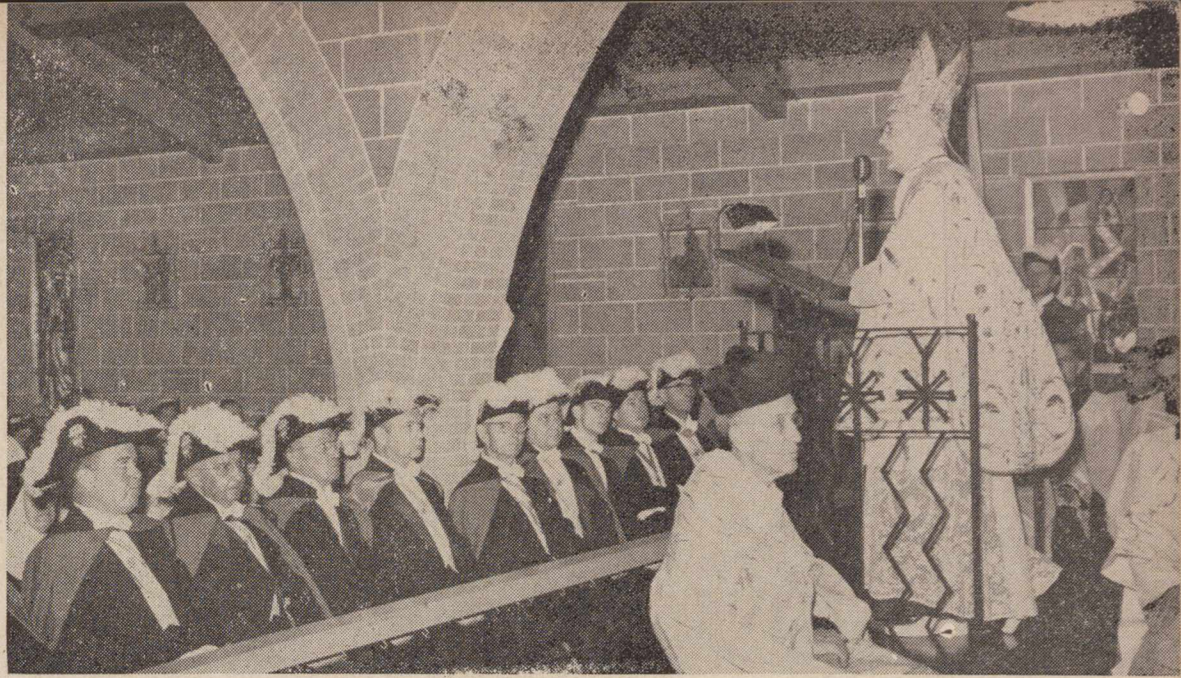
Palyginti, per trumpą laiką šis architekto Jono Muloko kūrinys jau yra atkreipęs ne vieno amerikiečių architektų bei inžinierių dėmesį. Tarp kitų, Fordham universiteto prof. E. Fazekas yra taip pasakęs:

"Man tai yra naujas ir išpūdingas menas, ne kokio nors stiliaus kopija, bet kūrinys" (Chicago Daily American, May 17, 1956).

Jau iš oro pusės praeivio akį patraukia savotiškas bažnyčios bokštas. Lietuviai jį primena lietuviškąsias koplytėles. Sienose akis pastebi lietuviškas emblemas. Abiejuose didžiųjų durų pusėse geltonų plytų išmūryti Gedimino stulpai, gi pačiose duryse, tarp lietuviškų ornamentų rado vietą mūsų Vyti.

Šalia architektūrinio originalumo, ši bažnyčia į jos lankytoją ir malšininką prakalba ir simbolių kalba. Visos frontinio įėjimo vertikalinės linijos sueina į vieną tašką su tokiomis pat bokšto linijomis, bokšto viršuje sudarydamos lietuviško stiliaus kryžį. Kryžiaus apačioje yra miniatiūrinė koplytėlė, pastatyta ant keturių granito stulpų, simbolizuojančių keturis evangelistus. Miniatiūrinė lietuviška koplytėlė simbolizuoja Kristaus įkurtąją bažnyčią, savo šviesa spinduliuojančią į visas pasaulio šalis.

PABAIGA 14 IR 15 PSL.

BELLEVILLĖS VYSKUPAS ALBERT R. ZUROWESTE, D. D. sako pamokslą naujosios lietuvių bažnyčios E. St. Louis, Ill., šventinimo iškilmėse Prieky Kolumbo Vyčių garbės sargyba. Vyskupas A. R. Zuroweste yra senas lietuvių draugas, matęs šios parapijos ir ūkanotas dienas, ją laikinai net administravęs. Jis šitai pritarė tremtinių emigracijai iš Vokietijos. Jis pats sudarė garantijas kun. J. Gasiūnui, dabart. šios par. vikarui, ir kun. I. Urbonui, buvusiam par. vikarui, o dabar Gary, Ind.

ALBERT R. ZUROWESTE, D. D., Bishop of Belleville, delivers sermon at consecration of new Lithuanian church in E. St. Louis, Ill.

PARAPIJOS MOTERŲ KLUZAS, kuris nuo 1942 savo veiklos laikotarpyje parapijai yra sukėlęs virš \$14,000. Už juos įrengta šaltinis, elektriniai vargonai, komuniijos grotelės, suolai salėje ir kt. I eilėje iš k. į d. ponios: Joseph Eros, John Lasky, Stanley Majka, Frank Keserauskis, Pete Korobey, A. Miller, A. Blazek, F. Schutzenhofer, J. Mushill, E. Campbell, J. Gudinas; II eil.: S. Petraitis, Abdon Vrzal, J. Crulcich, F. Kulpinski, S. Kulpinski, R. Stoltz, Rose Lorenz, F. Norkus; III eil.: J. Heyes, Ch. Sharn, J. Schutzenhafer, kun. A. Deksnys, Mary Sherman ir F. Yociss.

PARISH WOMEN'S CLUB of E. St. Louis Lithuanian church collected \$14,000 toward construction since 1942.

PARAPIJOS VYRŲ KLUBAS, atgaivinęs savo veiklą 1954 m. ir aktyviai parėmęs naujosios E. St. Louis liet. bažnyčios statybą. I-mas iš kairės Stanley Petraitis, Klubas pirmininkas. MEN'S CLUB of E. St. Louis Lithuanian parish, reactivated in 1954.

ŠV. M. MARIJOS NEKALTO PRASIDĖJIMO skulptūra E. St. Louis liet. par. bažnyčios altoriuje; skulpt. V. Kašuba.
HOLY MOTHER MARY OF IMMACULATE CONCEPTION statue at altar in E. St. Louis Lith. church by V. Kašuba.

TRAKŲ ŠV. M. MARIJOS stebuklingasis paveikslas — vienas iš dail. V. K. Jonyno vitražų E. St. Louis bažn. HOLY MOTHER MARY OF TRAKAI stained glass window in Lith. church, E. St. Louis, Ill. This is one of works done for church by artist V. K. Jonynas.

NAUJOJI LIETUVIŲ BAŽNYČIA East St. Louis, Ill., Projektas architekto Jono Muloko, Chicago, Ill.

NEW LITHUANIAN CHURCH in E. St. Louis, Illinois.

Foto A. V. Sugent

Lietuviškos emblemos ir herbai vitražuose

Ižengus bažnyčios vidun, originalus lietuviškas stilius dar labiau iškyla ir sužavį. Šių eilučių autorius labai abejoja, ar visoje Nepriklausomoje Lietuvoje mes turėjome iš mūsų bažnyčių ką nors panašaus, kas Dievo Namuose taip ryškiai primintų originalų ir patrauklų lietuvišką stilių.

Pravėrus didžiulias geležinių ornamentų ir stiklo duris, antrosios, vidutinės, stiklinės durys tuoj pat atkreipia dėmesį lietuviškais tulpių ir religiniais ornamentais, išdegingais stikle. Abiejų zakristijų langai papuošti tokiais pat ornamentiniais piešiniais. Tai dail. Vl. Vijeikio darbas.

Vitražai daryti dail. V. K. Jonyno studijoje. Dešinėje bažnyčios pusėje didieji vitražai vaizduoja Aušros Vartus, Šiluvos, Pažaislio, Ž. Kalvarijos, Krekenavos, Trakų stebuklinguosius Marijos paveikslus, o kairėje — Lurde, Fatimoje, Guadalupeje, Airijoje ir kt. įvykusius stebuklingus Šv. Mergelės pasirodymus. Didžiosios navos viršutiniuose vitražuose matome Šv. Kazimierą, žemaičių vysk. M. Giedraitį, ark. J. Matulaitį, ark. J. Skvirecką, XVII a. liet. mision. Kinijoje Tėvą A. Rudaminą, vysk. M. Valančių,

Vilniaus un-to įkūrėją vysk. Protasevičių, pirm. liet. seminarijos įkūrėją kard. Tiškų-Tiškevičių, poetą prel. Maironį-Mačiulį, Vytautą Didįjį, šv. Petrą, popiežius Pijų X ir XI, pop. Gregorijų XIII, Bellevillės vysk. A. R. Zuroweste herbą ir Lietuvos kunigaikščio Mindaugo, pirm. Lietuvos sostinės Krėvos, Vilniaus, Kauno, Raseinių, Varnių, žemaitijos ir kt. herbus.

Pilkos sienos primena mūsų gyvenimą

Bažnyčios sienos šaltos, pilkos cementinės. Kai kam gali atrodyti, jog jos nesiderina su tomis visomis bažnyčios puošmenomis: per kuklios ir neišbaigtos. Tačiau ir čia bažnyčios statytojai turėjo planą ir idėją. Jie yra nuomo-

ARCH. J. MULOKAS, E. St. Louis, Ill., lietuvių bažnyčios altorių projekto autorius.

ARCH. JONAS MULOKAS designed above Lith. church structure in E. St. Louis, Ill.

nės, kad tokios sienos — naujusias žodis moderniajame dekoratyviniame mene. Pilkas sienų tonas netrauks maldininko dėmesio nuo svarbesnių dalykų: meniškų vitražų, statulų, altorių ir t. t. Pagaliau pilka spalva turi ir simbolinės reikšmės: žmogui ji mena pilką gyvenimą, kurio kelionėje jis siekia amžinybės. Tarp tų pilkų sienų šios žemės keliauninkas, tartum jūrininkas ūkanotą naktį audringoje jūroje jieško Aušrinės. Tikintiesiems toji Aušrinė yra Dievo Motina, kurios garbei dedikuota ir ši bažnyčia.

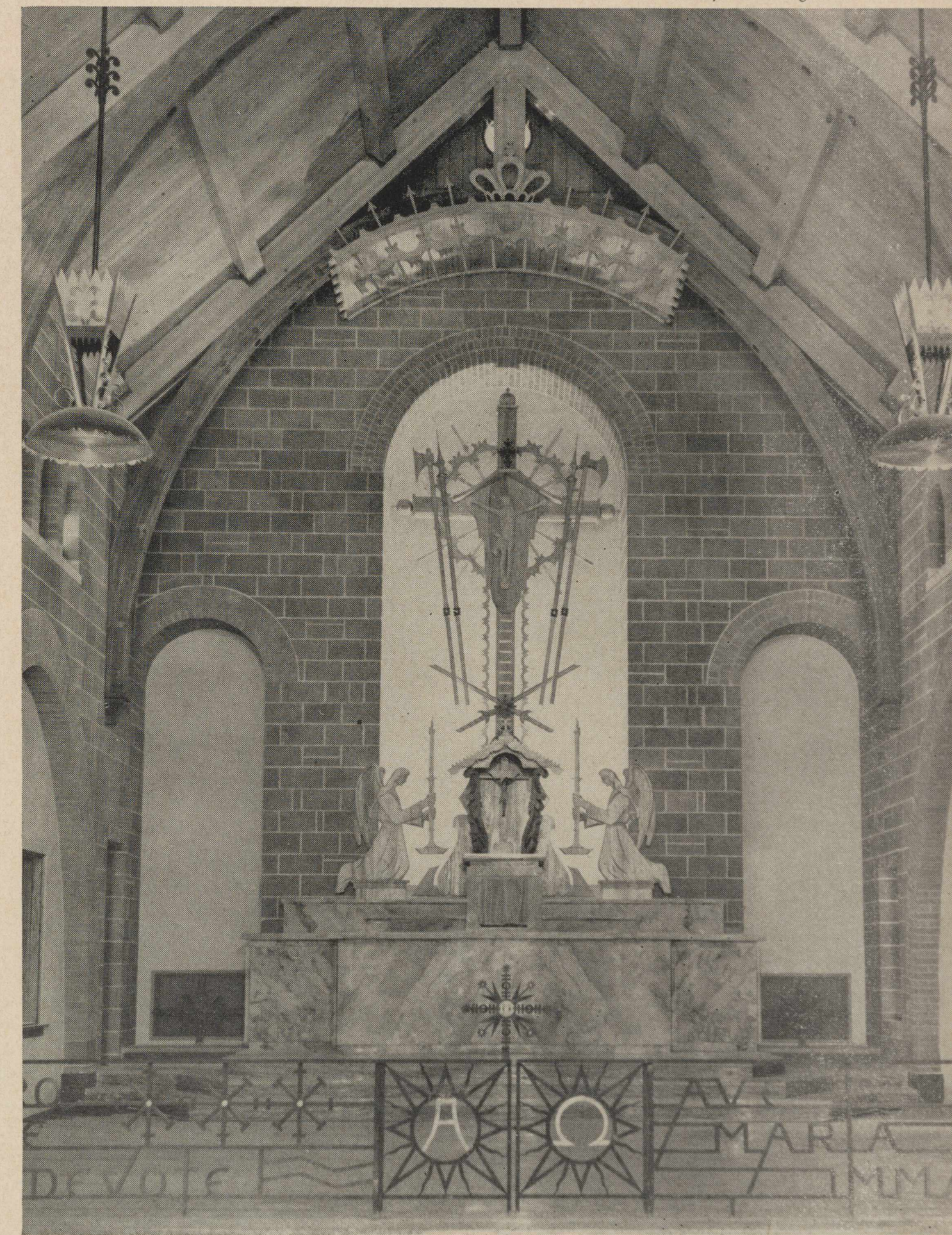
Originaliausias kūrinys — Didysis Altorius

Vienas šoninių altorių yra šv. Kazimiero — Lietuvos Globėjo, o antrasis — Nekaltojo Marijos Prasidėjimo. Abi altorių statulos ir alebastrinis didžiojo altoriaus kryžius — skulptoriaus V. Kašubos darbai (pagal arch. Muloko projektus).

Pagalinau pro šalutinius altorius ir stilizuotas Komunijos groteles priartėjame prie Didžiojo Altoriaus. Altorius vykusiai ir originaliai vaizduoja amžinąjį aukurą. Nakties metu specialios spalvos, apšviečiančios užpakalinę nišą ir išryškinančios medinį stilizuotą kryžių, praeiviui užmetus akį iš gatvės, sudaro neišdildomą įspūdį.

DIDYSIS ALTORIUS E. St. Louis liet. parap. bažnyčioje. Projektas inž. Muloko, medžio darbai P. Vebros.

MAIN ALTAR in Lithuanian church in E. St. Louis. Wood carvings by P. Vebra. Arch. J. Mulokas. Photo by A. V. Sugent

BRIDGEPORTO, Chicago, Ill., L. B-nės Apylinkės valdyba: iš k. į d. (sėdi): A. Jodka, A. Gintneris, J. Tijūnas; stovi: P. Dambrauskas, F. Valinskas, J. Grigaitis, P. Šimoliūnas.

LITHUANIAN COMMUNITY OFFICERS, Chicago, Illinois.

ONA IR ALEKSANDRAS KAZLAUSKAI, Vancouver, Britų Kolumbija, Can., liepos 22 atšventė auksinę 50 metų vedybų sukaktį. Jie gavo sveikinimų iš Canados ministerio pirm. L. St. Laurent, kitų ministerių ir daugelio draugų. Kazlauskas yra vienas seniausių Kanados ateivių. Sukaktuvinin- kas piauna tortą, toliau jo žmona, duktė Ona ir žentas H. Benstead.

MR. AND MRS. KAZLAUSKAS, who were among the first citizens of Lithuania to come to western Canada, celebrated golden wedding anniversary July 22.

PRIE TRENTO KATEDROS, Italijoje, šią vasarą surengtų ideologinių kursų Italijoje Vokietijos ateitininkai moksleiviai.

LITHUANIAN STUDENTS from Germany pose at fountain before Trent Cathedral in Italy.

URAGVAJAUS lietuvių krepšinio komanda "Vytis" šį pavasarį krepšinio aikštės inauguracijos proga. Aikštę įrengė L. vyčiai. Iš k. į d.: B. Sadauskas, J. Bartkevičius, O. Vikonis, Ad. Kanopa, V. Cieslinskas, J. Kvaraciejus, V. Kvaraciejus, L. Slažinskas ir Pr. Dobilevičius.

LITHUANIAN TEAM plays basketball in Uruguay.

VAIZDAS IŠ D. BRITANIJOS LIET. KATALIKŲ KONGRESO, įvykusio per Sekmines Lietuvių Sodyboje. Matyti dalis aukštųjų svečių: vysk. Padolskis, V. Sidzikauskas, dr. Z. Ivinskis, atstovybės patarėjas V. Balickas su žmona ir kt. koncerto metu.

LITHUANIAN CATHOLIC CONGRESS of Great Britain. Representatives met at Lithuanian farm in London.

IŠ DETROITE įvykusios medžio ir audinių parodos šį pavasarį. Medžio drožiniai V. Vese'kos, audiniai, išsiuvinėjimai — J. Jasiūno. Parodą per dieną aplankė virš 300 svečių.

EXHIBIT of hand-loomed tapestries and woodcraft in Detroit, Mich.

PIRMIEJI KANADOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ KURSAI, įvykę šį pavasarį Montrealyje.

Lektoriai (I eilė, iš k. į d.): Jonas Kardelis, O. Lukoševičienė, Sesuo Felicija, Rimkevičienė, kun. dr. J. Kubišius, S.J., Kultūros Fondo įgaliotinis St. Kęsgaila, A. Ališauskas, dr. H. Nagys.

Baigusieji kursų ir gavusieji mokytojų teises (II eilė, iš k. į d.) M. Štankaitytė, J. Jokubaitytė, N. Kličiūtė, J. Baltuonienė, R. Siniūtė, Vyt. Bilieta (baigęs Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje), J. Blauzdžiūnienė, V. Gurčiniene. Trūksta J. Rimkevičiūtės.

LITHUANIAN TEACHERS attending spring courses in Montreal, Can.

ADELAIDĖS "VYTIES" krepšininkai, VI-je liet. sporto šventėje laimėję I-ąją vietą.

"VYTIS" basketball team, Adelaide, Australia

MELBOURNO "VARPO" krepšininkės, dalyvavusios VI-je Australijos liet. sporto šventėje.

"VARPAS" Lithuanian girls' basketball team, Melbourne, Australia.

L. TAUTININKŲ S-GOS SĄSKRYDŽIUI Washingtone birželio 16-17 d. d. baigiantis kongreso narė M. S. Church įteikia Sąjungos pirmininkui Dr. Biežiui Amerikos vėlavą, plevėsavusią ant Kapitoliaus bokšto sąskrydžio metu. Dešinėje A. Olis, toliau matyti Čiurlioniečių choro dalis. Dešinėje vaizdas — Po pamaldų prie šv. Mato katedros.

FROM THE LITHUANIAN NATIONALIST League convention, June 16-17, Washington.

MUZIKAS BERTULIS SVEČIUOSE PAS BERŽINSKUS Dallas, Texas. Beržinskai yra stambūs biznieriūs, bet neužmiršta ir lietuviškų reikalų, prenumeruoja "L. Dienas". Nedidelis vietos lietuvių būrelis gražiai sugyvena. Nuotraukoje (iš k. į d.): J. Bertulis, iš Los Angeles, Dr. Urbakavičius, Ona Beržinskienė, Dominiko Beržinskio tėvas (81 metų), Paliejienė, Dominikas Beržinskis, Mrs. Ivanovskis. Prie durų kairėje Dallas šerifo duktė Miss Hattie Knight, toliau dešinėje Beržinskis jė.

COMPOSER BERTULIS, Los Angeles, visits with Beržinskis family in Dallas, Texas.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— **J. Rapšys**, Chicago, Ill., gavęs gen. St. Raštikio "Kovose dėl Lietuvos" atsiminimų I tomą, knygos leidyklai rašo:

"...knyga daro labai gerą įspūdį. Knyga labai patraukli; nuoširdžiai, išsamiai, atvirai parašyta; objektyvi, nieko neįžeidžianti; be galo smulkiai visi įvykiai aprašyti. Tai nepaprasta atmintis! Knyga kultūringo pilna to žodžio prasme žmogaus parašyta. Kai pradėdi skaityti, nebėgali žmogus nuo jos atsitraukti... Neturėtų, atrodo, būti mūsų tarpe nė vieno lietuvių šeimos, kur be kitų knygų nebūtų ir generolo Raštikio atsiminimų."

— **Dr. Anthony Razma**, Willington, Ill., atsiuntė \$25.00 už dvi LD prenumeratas ir du gen. Raštikio atsiminimų egz.

— **Dr. A. Šešplaukis (Tyruolis)** ir šiais metais dėstys lietuvių kalbą Columbijos universitete, N. Y. Tai auksinė proga lietuviams pagilinti lietuvių kalbos žinias.

— **Dail. Bronė Jameikienė**, Chicago, Ill., gavo stipendiją tęsti meno studijas magistro laipsniui. Stipendiją jai paskyrė Daniel D. Van Degrieft fondas. Jameikienė yra parašiusi mums rašinį apie vitražų meną planuojamiems LD-nų lietuviškojo vitražo puslapiams.

— **Biržiai**, gyvenę Los Angeles, Calif., persikelia į Floridą, P. O. Box 2104, University Station, Gainesville, kur jų dukra Lucy gavo mokytojos vietą.

— **Paulius Jasiukonis**, Los Angeles, sėkmingai studijuoja filmavimo meną.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis, realtor

Phone: NO. 41733

2643 Griffith Park Blvd.,

Los Angeles, Calif.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus, ir kitoki turtą; gauti paskolas. Atlieka notaro darbus.

Bendradarbiai:

B. Budriūnas — P. V. Raulinaitis

— **Kun. Alfa Sušinskas**, Pittsburgh, Pa., žinomas liet. jaunimo rašytojas, vadinamas "lietuviškuoju Tihamer Toth", išleido naują savo veikalo laidą "Jaunystės maršas." Leidėjas — prel. Juras. Viršelj nupiešė dail. Ada Korsakaitė, Brooklyn, N. Y.

— Lankėsi Los Angeles ir dalyvavo Lietuvių Dienoj. **Mrs. Aldona Martinka**, Chicago, Ill., ir **Mrs. Alfred Alyauskas** su dukra Elaine, Chicago, Ill.

— **Juozas Navackas** iš Buffalo, N. Y., kur jis dirba un-to fizikos departamente, praleido atostogas Los Angelėje, manydamas čia, darbą gavęs, apsigyventi. Užėjęs į LD administraciją, žurnalo reikalams paaukojo \$10.00 ir užsakė LD dovanų A. P. Tamulioniui, Burbanke, Calif.

— **Algirdas Žaliūnas** (Zeleniakas) su žmona ir dukrele neseniai atvyko iš Australijos ir apsigyveno Los Angeles, Calif. Australijoje reiškėsi kaip fotografas mėgėjas. Dirba commercial art srityje.

— **Algirdas Jonynas**, dipl. inž., su žmona ir sūneliu iš Toronto persikėlė gyventi į Los Angeles. Dirba savo srityje.

— **LD literatūros red. Juozas Tininis** atidavė spaudai savo novelių rinkinį, vardu "Sužadėtinė". Knyga pasirodys šiais metais. Leidžia "Terra" Chicagoje.

— **Antanas Čelkis**, vienintelis LD skaitytojas Alaskoj, dabar atostogauja Kalifornijoje ir Meksikoj. Jo duktė ir sūnus rašo iš Lietuvos, jog yra vilčių, kad juos išleis išvykti į Ameriką.

— **Benjaminas ir Ona Januliai**, Los Angeles, Calif., rugsėjo mėn. praleido atostogaudami Amsterdame, N. Y., kur jie pernai gyveno ir turi daug draugų ir giminių.

— **Dailiųjų Menų Klubas**, Los Angeles, jau turėjo šio sezono susirinkimą, kuriame tarp kitko numatyta š. m. gale surengti Los Angelėje dail. J. Pautieniaus kūrinių paroda. Klubu metraštininku yra A. Gustaitis, klubo pirm. — J. Tininis.

— **Trečioji Kalifornijos Lietuvių Diena**, rugs. 9 d. pavyko puikiai. Svečių atsilankė daugiau negu praėjusiais metais. Šalia aukštųjų svečių kalbėtojų meninėje dalyje dalyvavo dain. Pr. Bičkienė iš Chicago ir Budriūno ved. choras. Choro dainos nuskambėjo labai įspūdingai, viešnia solistė savo puikiu balsu klausytojus sužavėjo.

SKAITYTOJAI, PARĖMĘ "LIETUVIŲ DIENAS" SAVO AUKOMIS ĮSIGIJĘ LOTERIJOS BILJETŲ:

laimėjo pinigais /paskeibta LD Nr. 7/;

laimėjo knygomis:

S. Raštikio Kovose dėl Lietuvos, It.: J. Batisa, Rochester, W. Brilvicas, Montreal, N. Dargull, Syracuse, A. A. Degutis, Elizabeth, Meškauskas, E. St. Louis, J. Mikšys, Hamilton, S. Kalvaitis, Long Beach, Geo Paige, Yucaipa, Rev. Tadaraukas, Hamilton, Vl. Žilėnas;

V. Ramono Crosses: Vl. Baltrušaitis, Rochester, V. Bakūnas, Pembroke, Ont., Q. Benoit, Rosemont, J. Dugan, W. Covina, Mrs. V. Barany, Calif., L. Heiningas, Detroit, A. A. Margis, Garden Grove, S. Markovich, Elizabeth, G. Milda, Chicago, G. T. Murphy, Rochester, G. Nijolė, Chicago, A. Neubauer, Paterson, J. Pakalnis, Hartford, W. R. Račkus, N. Hollywood, W. Sinus, Brooklyn, Adele Simpson, Monterey Park, Rev. V. Steponis, Burbank, D. D. S. B. K. Vencius, Brooklyn, V. Verselis, Brooklyn, F. A. Žaliukas, S. Boston, P. Žilinskas, Studio City, Calif.;

Lithuania Through The Ages: Lee Brilvicas, Rosemont, P. Eidukait, Newport Beach, J. Genutis, Toronto, Stp. Kolupaila, South Bend, K. Kučinskas, Kingston, V. Kuliasas, White Plains, E. ukutis, Brooklyn, Rev. C. C. Petrauskas, Fort Bayard, K. Šeštokas, S. Boston, P. Žilinskas, Cleveland;

M. Biržiškos Lietuvių Tautos Kelias: M. Budinavičius, Chicago, Rev. A. Ežerskis, Wilke-Barre, B. Tautvaišas, S. Boston;

St. Būdavo Varpai skamba: P. Daužvardis, Chicago, P. V. Gumbinas, Niagara Falls, J. Leonavičius, Los Angeles;

Evening Song: Rev. J. Burkas, Kingston, S. Jankauskas, Brooklyn, A. Kukanaukas, Detroit, Pr. Linkus, Chicago, J. Matulionis, Toronto, A. Mickevičius, Cicero, J. Pusnėraitis, Chicago, J. Žiugžda, Stamford, A. Tarvydas, Phila.

Kiti aukojusieji skaitytojai:

Iš įvairių valstijų —

\$10.00 :Mother Aloyza, Sisters of St. Francis, Pittsburgh, Pa.

\$4.00: S. Tvaronaitis, V. Markonis.

\$3.00: A. Venclauskas, M. Šimonis, J. Miškinis, M. Kirkišas, Rev. I. Albavičius, Msgr. I. Ambotas.

\$2.50: V. Brilvicas, Vysk. V. Brizgys, Cass, M. Cholodovska, I. Dilis, H. V. Dargis, S. Grigoravičius, L. Gyls (Healthy Food Restaurant), Joseph Jacina, Kl. Jurgelionis, Mrs. J. Jasimas, Br. Jonušas, W. Jurėnas, L. J. Lietuvnikas, K. Lukas, L. Mackevičius, E. Meškauskas, F. Mikaitis, J. Nogelo, Gen. Pudymaitė, Mrs. F. Pakenis, M. Ramanaukas, K. Thomas, Rev. J. Valantiejus, B. Žilinskas, G. J. Zichwie, P. W. Urban, J. Vilkišius.

\$2.00: Vl. Adomavičius, Vyt. Aušrotas, P. Abelkis, Anthony Adams, Rev. St. Aleksejus, Rev. V. Aleksonis, J. Andrusis, J. Antanavich, I. Anužis, B. Auginas, St. Augustis, A. Augulis, J. Augis, J. Balnionis, L. Bajorūnas, P. Bičkienė, V. Bacevičius, S. Barnatavičius, K. Barzdukas, V. Bartkus, J. Bakšys, L. Bajorūnas, Detroit, J. M. Bachulus, Nina Benstead, Frank Biežis, B. Bivainis, J. Bagdonas, J. Bražinskas, Anton Brasas, K. Bružas, Mrs. J. Bielskis, P. P. Baronas, J. Belinis, P. Bliumas, Stefa Bajoris, V. Beleckas, St. Baniulis, A. Banienė, P. Bražiūnas, Stephen Bredes, A. Bruckevičius, H. Brunaus, M. Brakas, J. Blažys, K. Bobkaitis, A. Bubelis, Dr. V. Cukuras, V. Černius, E. Čiočys, M. Čižikas, D. Čelkis, B. Cleveland, J. Černiauskas, D. Čibas, M. R. Čyvas, L. Cernysovas, K. Daunys, L. Dautartas, J. Dapkus, K. Degutis, K. Daugėla, K. Daugvydas, Mrs. M. Dodge, W. A. Dėdinas, K. Demikis, I. Daukus, St. Dargis, St. Džiugas, P. Dambrauskas, Dudas, Toronto, J. Demereckas, J. Dregašius,

Mrs. M. Eggleston, V. Gaide'is, J. Gintautas, A. Gudonis, V. Gaškaitė, Rev. A. P. Gillis, B. Gražulis, Bronė Grušaitis, J. G. A. Grajauskaitė, A. Gaška, A. Gulbinskas, Immaculate Conception Convent, Putnam, A. Igaunis, Rev. J. C. Jutt, J. ankus, Brooklyn, J. Jugas, S. Jermalavičius, A. Jokubaitis, V. Jakas, Sophie Uegelewich, U. Uodeika, A. Janušienė, J. Jakubonis, Myk Januška, G. Juškėnas, A. L. Jasaitis, K. Januškas, A. Jautokaitė, P. Jurgėla, Rev. J. Korsakas, P. Karosas, A. Kavaliauskas, E. Kardelienė, J. Kazauskas, A. Krapas, K. Kraučius, B. Kuchinsky, D. Kosoito, A. Kushleika, K. Kriščiukaitis, M. Karaša, K. Kairis, Rev. V. Kriščiunevičius, J. Kulikauskas, M. G. Memežis, N. Kardeils, Vl. Kiaunė, K. Karpis, J. Keraitis, M. D. I. Kuras, T. Kojelis, Zinaida Kazlas, L. Kasaitis, Rev. F. Kireiškis, J. Krasauskaitė, W. Kvetkas, J. Kuprionis, J. Kasputis, A. Kisieliū, M. D. V. Kozica, P. Kvizinas, J. Kliukinski, P. Šeštakauskas, J. Steponaitis, V. Šimkus, J. Švaistas Balčiūnas, L. Stankevičius, D. Šlezevičienė, V. Skirmuntas, V. Sidzikauskas, Tekla Šumskis, J. Skinder, J. Skilandžiūnas, A. P. Strozdas, Mrs. V. Šiašinskas, Dr. J. Stasiūnas, Maria Stanaitis, Rev. E. Statkus, Mrs. O. Šiurna, V. Šidlauskas, H. Širvinskas, J. V. Summers, A. Simutis, J. Sprainaitis, D. Slenis, Chas. Stiney, H. Šuopys, J. Svilas, Rev. A. Sušinskas, Kan. A. Steponaitis, A. Stagnūnas, C. Surdokas, S. Stapul, Sisters of St. Casimir, Baltimore, J. Šliburis, J. Stulga, J. Šepetys, Ig. Šešplaukis, P. Saliukas, Rev. A. Šeštokas, K. Seliokas, V. Skilandžiūnas, V. Siskinas, N. Sinkevičius, J. Šipelis, B. D. Šilkauskas, N. Tautvilas, V. Tubelis, V. Trumpjonas, Rev. J. Tautkus, A. Tamulionis, A. Tulys, J. Veblaitis, P. Vičiulis, J. Vaičaitis, M. D. C. Vileišis, J. Vaičkus, J. Vaitkaitis, M. D. J. Valantiejus, L. Vastokas, Br. Velninskas, R. Viesulas, Mary Vance, A. Vizbara, Rev. M. Vaitkus, A. Vaitkevičius, B. P. Walks, A. I. Walsh, N. O. Ward, V. Zinkevičius, A. Žolynaitė, M. Zubrickas, Mirga Žadeikis, J. Žadeikis, J. Žilevičius, S. Zobarskas, Rev. T. Žiūraitis, Mrs. V. Zavadskas, A. Zdzinskis, A. Tamulionis, J. Tonkunas, A. Trimakas, A. Urbelis, Pr. Urbutis, M. Urbonas, J. Uksas, S. Vilinskas, A. Vaičiūnas, S. Viscantas, Mrs. A. Volcanis, J. Vaičiūnienė, F. Vaškas, O. Vaičienė, J. P. Vaičaitis, J. Valionis, A. Vilčinskas, M. Venis, Rev. C. Vengras, K. Vaičaitis, Kun. P. Virmauskis, G. Velža, Pranas Vainauskas, Mrs. V. Krauchunas, J. Kralikauskas, A. Kulbis, A. Leonard, Mrs. F. Levinskas, Veronika Leknius, F. Laurinaitis, J. Linkus, J. M. Laurinaitis, Mrs. U. Laukaitis, V. Leveckis, Z. Lirgamenis, Ona Lukauskas, J. Lebežinskas, Levinskas, Pittsburgh, J. Litvaitis, A. Lymantas, J. Laikūnaitė, L. Mačikūnas, M. A. Maskeliūnas, J. Mačiulis, A. Makaras, Dr. J. Mališka, A. Monkevičius, Dr. J. Motiejunas, F. Monchun, V. Muraška, A. Mankus, J. Mikeliūnas, J. Mikaila, K. Milašauskas, A. Mikonas, Rev. L. Musteikis, A. Mikoliūnas, A. Marčiukaitis, M. Mackevičius, G. Mačiulaitis, Mrs. Mirrasoul, R. Masiulionis, Br. Mozuras, A. Mockevičius, J. Mikuckis, J. Mitrius, V. Motušis, Stp. Nasvytis, Z. Norbutas, J. Norkus, T. Narbutas, A. Noruišis, J. Nurka, J. Navickaitė, J. Naujokaitis, N. N., Miami, P. Norkaitis, K. Norkeliūnas. (Tęsinys kitame numeryje).

— **Benoit Quелlette**, Rosemont- Montreal is the winner of a book. If the winner will contact this magazine, his prize will be forwarded to him.

— **D. Mykolaitis**, of Kenosha, Wisc., is the winner of a year's subscription to LD. To receive his LD he must advise the administration of his correct mailing address.

Pakeitę adresą

ir nepranešę administracijai, nesiskųskite, kad negaunate žurnalo — jį paštas mums grąžina, ir turime apmokėti pašto išlaidas.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite adm-jai, kad nesusitrukdytų žurnalo gavimas.

LD-nų adm.

A CORNER OF KAUNAS in Independent Lithuania.

NAUJOJO KAUNO KAMPĖLIS Lietuvos Nepriklausomybės metais. Foto V. Augustinas

Would Liberation Of Lithuania Mean Global War?

Interview with POVILAS ŽADEIKIS, Minister of Lithuania in Washington, D. C.

— *Has the Lithuanian situation changed any within the last few years? If so, what are these changes? What are the possibilities of regaining Lithuania's lost independence within the next ten years? Would restoration of independence necessarily mean global war?*

— Since Stalin's death certain changes have been observed inside occupied Lithuania. This event so stunned Soviet Russian functionaries that some relief for the oppressed people resulted. One may refer to letters being received by Lithuanian Americans from relatives in their homeland as symptomatic of this change.

The Lithuanian people have been able to raise their heads somewhat, and we hope that they will continue to enjoy at least this ephemeral bit of freedom, and that their stamina will suffice for the long vigil. For all this seems to indicate that at least another decade may elapse before an opportunity to liberate themselves arrives.

Since the restoration of independence hardly seems possible without the aid and intervention of the Western Powers, the statement of President Eisenhower in a recent speech appears most significant. It is his belief that the enslaved nations should be freed through pacific means. This would preclude military action, i. e., global war.

— *The apparent shift in tactics within the Soviet regime has resulted in certain alleged relaxations in the occupied countries of*

Lithuania, Latvia and Estonia. Is it true that former prisoners are being released from Siberian captivity? What is the meaning of the increase of correspondence between persons in Lithuania and in the free world? What briefly are the general living conditions in Lithuania today?

— Any impartial observer would come to the conclusion that tactical shifts within the Soviet Union have no essential significance for the nations enslaved by the communist dictatorship. These shifts were caused by troubles within the Soviet Union among which the question of refugees is one of the most irritating. It is true that some former prisoners have been allowed to return to Lithuania from forced labor camps in Siberia, even from Vorkuta. However, the return of Lithuanian prisoners is sporadic and has never reached the stage of mass repatriation.

The increasing correspondence between Lithuanian returnees and their relatives, who as refugees have settled in this and other countries, is a part of Gen. Mikhailov's extensive program to induce the return of refugees to their homelands.

Russification consists in the permeation of all vital fields: economic, spiritual, social, political, and educational. Living conditions in Lithuania under the Soviet regime are steadily deteriorating because the Russians have by now established themselves in the key posts of these fields.

Population Statistics In Lithuania

According to latest publications of Brockhaus, which based their figures on Soviet sources, there were only 2,800,000 inhabitants in Lithuania in 1955.

Given figures for nationalities are as follows:

	1955	1939
Lithuanians	2,306,000 82%	(82.38)
Russians	393,000 14%	(2.35)
Poles	80,000 2.8%	(3.04)
Byelorussians	22,000 0.8%	(12.23)
Jews, Latvians,	9,000 0.4%	
etc		

Total 2,810,000

According to estimates of normal increase of population there should be a population of 3,700,000

The actual native population 2,470,000

Decrease 1,230,000

Therefore the population of Lithuania has decreased by 1,230,000 (including the losses of World War II, annihilation by Nazis, forced labor victims, exiles, as well as those killed or deported by the Soviets).

During the eleven years of Soviet occupation, 340,000 persons from Lithuania were moved to the Soviet Union — sentenced, deported, taken as "volunteers for construction projects", etc. The Soviets deport yearly 30,000 Lithuanians. (Elta)

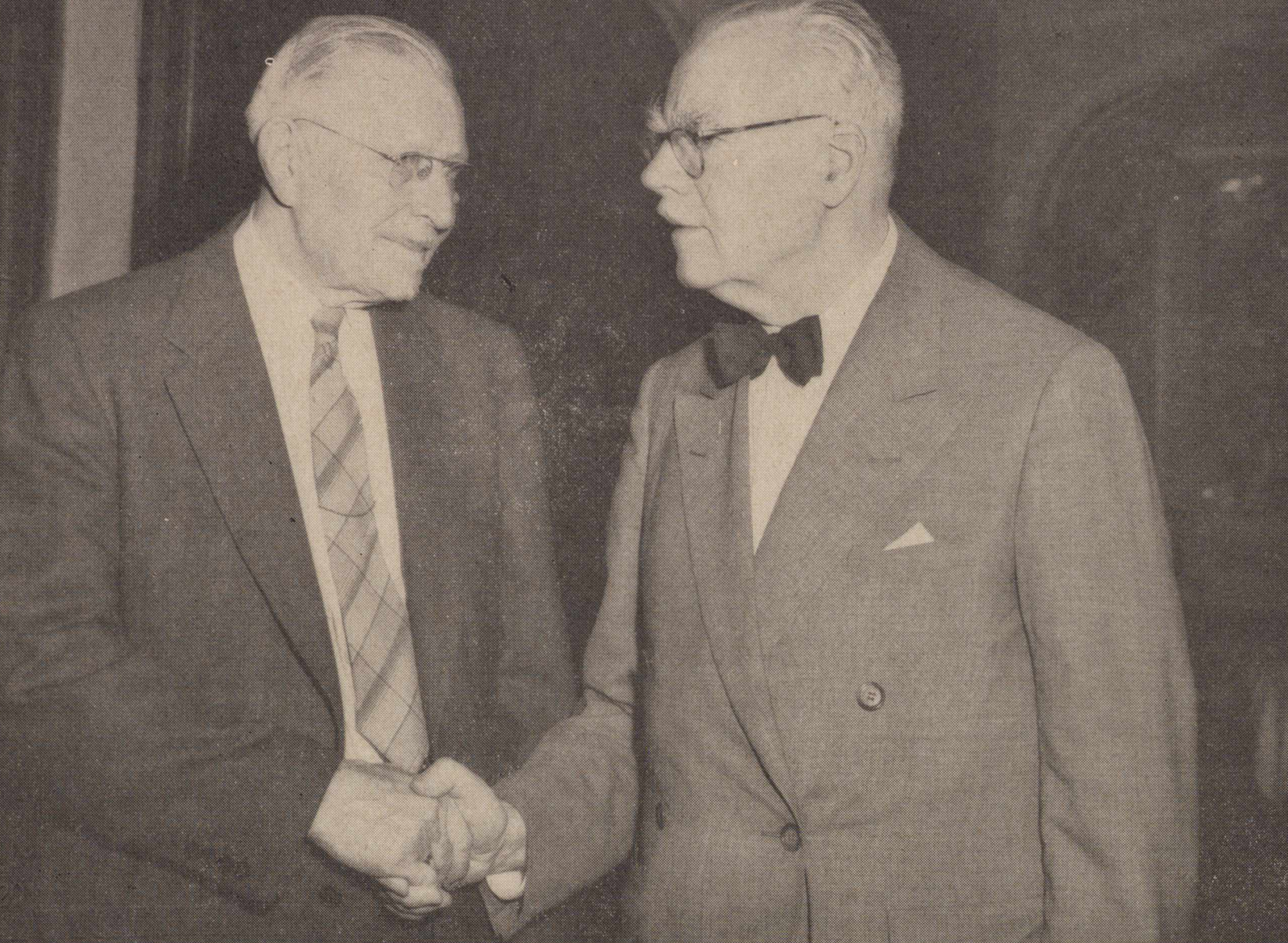
MICHIGAN FARM CHEESE Dairy, Inc.

FOUNTAIN, MICH
Tel.: Fountain 2301

John Andrulis, President
Angie Andrulis, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški sūriai. Užsisakykite, tada patys įsitikinsite.

Taip pat gaminam didelius sūrius subuvimams ir kitoms progoms pagal užsakymą.

LITHUANIAN MINISTER IN WASHINGTON, D. C., POVILAS ŽADEIKIS shakes hands with Dr. M. J. Colney, of Waterbury, Conn., at King Mindaugas observance in Washington, D. C., June 20, 1953. Colney, active in Lithuanian affairs here, celebrated his 70th birthday in March of this year. Minister Žadeikis will be 70 next year. See exclusive interview with Žadeikis in this issue.

MIN. P. ŽADEIKIS, Washington, D. C., sveikinasi su Dr. M. J. Colney (Aukštikalniu), Waterbury, Conn., susitikę Washington 1953 m. birželio 20 d. Mindaugo, Lietuvos karaliaus vainikavimo 700 metų sukakties minėjime. Dr. Colney, visuomenės veikėjas ir buv. L. T. S. pirmininkas 1951-3 m. m. š. m. kovo 25 d. atšventė savo 70 m. sukaktį; min. Žadeikiui 70 m. sueina kitų metų kovo 26.

— Who are the bonafide members of the Lithuanian diplomatic corps, where are they located and how are they organized in the struggle for winning Lithuania's freedom? What are some of their most recent achievements in this regard?

— There are Lithuanian diplomatic missions and their offices in London; Washington; Holy See; Vatican City; Montevideo, Uruguay; Rio de Janeiro, Brazil; Paris; West Germany; Consulates General — in New York City; Toronto, Ontario, Canada; Consulates — in Chicago, Ill.; Sao Paulo, Brazil; Honorary Consulates — in Boston; Los Angeles; and in Bogota, Colombia.

The diplomatic and consular officials form the Lithuanian Diplomatic Service Abroad, with Stasys Lozoraitis (residing in Rome, Italy) as their Chief. In addition to assisting their nationals who are at present in exile from their communist-ruled country, they continue to carry on their internationally recogniz-

ed diplomatic and consular duties, representing Lithuania in the respective countries to which they are accredited.

— The arrival of Minister Stasys Lozoraitis from Italy was widely noted in the press. Has his coming any direct bearing on the future conduct of Lithuanian diplomatic affairs? What was Mr. Lozoraitis'

mission in the U. S.?

— The visit of Mr. Lozoraitis has no direct bearing on the future conduct of Lithuanian diplomatic affairs. He came to this country on his own initiative for the purpose of consulting with the Lithuanian Minister in Washington and with consular officials in the United States and Canada.

AFTER MASS IN JESUIT CHAPEL in Chicago for Lithuanian diplomats living and dead, guests attended breakfast. Pictured here, seated, l. to r., are: Consul of Lith. Dr. P. Daužvardis, Mrs. Lozoraitis, Mr. S. Lozoraitis, head of Lith. Diplomatic Corps, Rev. B. Kristanavičius, Jesuit superior; standing: Mrs. Musteikis, Mrs. Vanagaitis, Father J. Vaškys, Mrs. Zailskas, Mrs. Budrys, Mrs. Daužvardis and Dr. S. Budrys.

PO PAMALDŲ, kurias Tėvai Jėzuitai atlaikė savo koplyčioje Chicagoje už gyvus ir mirusius Lietuvos diplomatus, pusryčiai diplomatams ir svečiams Jėzuitų patalpose.

TIME TO LOOK ACROSS OUR BORDERS

Address by Congressman Lipscomb
at 3rd Lithuanian Day, Los Angeles, California

It is a privilege and an honor to be invited here today to speak to you, on this your Third California Lithuanian Day.

I can't think of two more worthy reasons for which American-Lithuanians could gather than this observance of California Lithuanian Day, which has the two-fold purpose of uniting the Lithuanians of California in the common struggle against Communism and to promote better understanding of this great country.

To me, it seems that gatherings such as this could be and should be held for the same purposes throughout our Nation. Many of us, both those who have the privilege of calling this Nation their native land and those who have chosen this Nation as their adopted land, often take the benefits that are afforded us in America for granted, and believe that we are too busy or actually so unconcerned that we do not recognize and realize the struggle we all face against Communism, the common enemy of all free people. I believe that at times many of us do not take the time to look across our borders to see and to learn the terrible cruelties and punishment that has been inflicted upon free Nations that believe in freedom and independence, which we cherish so dearly.

After receiving your invitation to speak here today, I reviewed in my mind the history and background that I knew of Lithuania. As is true of all of us, I believe I have had the usual education about our friends and neighbors, and during my terms in Congress, I have become familiar with America's policy and struggle for justice and liberation of the enslaved peoples of the world.

However, I must admit that after my review of my knowledge of Lithuania, I came to the conclusion I should and must become more familiar with this historic Nation. For the past few days, I have been re-reading the history books, and reading the latest information about Lithuania, and have found what I read amazing. I wish all Americans, and yes, particularly elected officials that have the responsibility of directing our foreign policy, would look deeply into the background and history of Lithuania, because Lithuania's fight for freedom was not just a fight for her own people, but for the freedom of all.

There is no need for me to reiterate to you the history and struggle which Lithuania has had for the past 2000 years against the forces of evil, because you are much more familiar with it than I. But

CONGRESSMAN GLEN L. LIPSCOMB (center) enjoys serving of Lithuanian sausage and cabbage at Lithuanian Day in Los Angeles, Calif., Sept. 9, where he appeared as speaker in varied program. Lipscomb's address is reprinted in full on this page. L. to r.: Mrs. S. Šakys, Congressman Lipscomb and Assemblyman Seth J. Johnson.

Kongresmanas Lipscomb Trečiojoje Kalifornijos Lietuvių Dienoje kurią surengė Los Angeles liet. parapija, po programos dar ilgai pasilikio lietuvių tarpe ir vaišinosi lietuviškais patiekalais. Foto L. Briedis

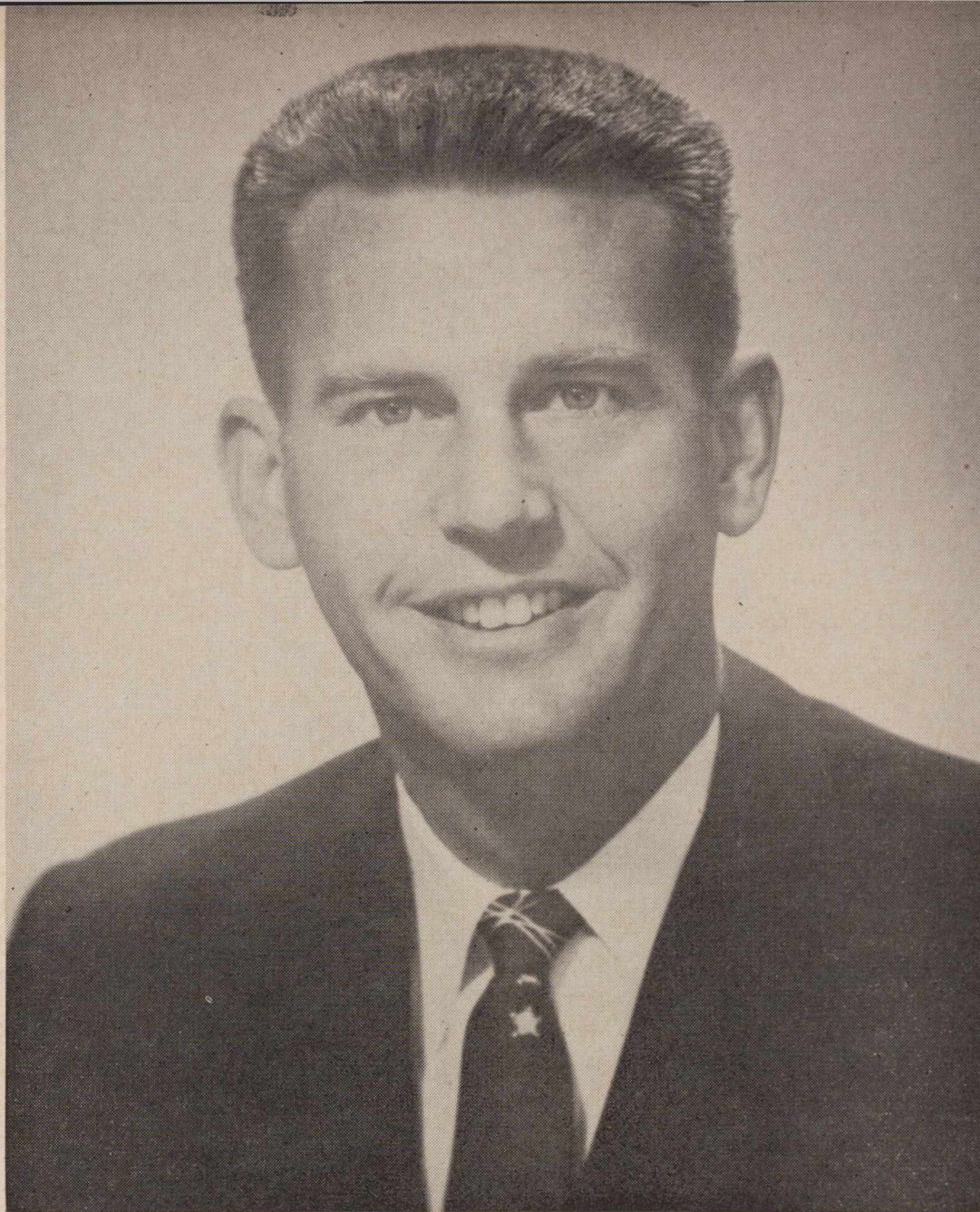
to me, the history of the Lithuanian people is ample proof of the desirability of self-determination. During the brief years in which Lithuania was free and sovereign, her progress was phenomenal and the Lith. people proved that beyond the shadow of a doubt they could carry out an exemplary model democracy. The record of the people of Lithuania when they were free is unsurpassed.

It is this background, I am sure, which has led the Lithuanian people who have come to live in America to make such outstanding contributions to the settlement and development of America and to our cultural heritage.

Today, most Lithuanian-Americans have assimilated themselves quite completely into the American picture. You have provided leaders in the arts, education, in business, sports and many other fields.

As an elected official and having the privilege of serving as a member of the States Congress, I am aware and pleased to observe that you are also taking an active part in the political life and activities of your communities. Any of you or your friends who have not looked into political participation in the affairs of your City, State and Nation, will find a great satisfaction as I am sure many of your friends have, and will find that it pays dividends not only to you and your family, but to all people. It helps to make our Government the

Concluded on page 24

CONGRESSMAN GLEN LIPSCOMB, (R., 24th Dist., Calif.) born August 19, 1915 in Jackson, Michigan, has lived in Los Angeles, California since 1920. Representative Lipscomb was elected to Congress for the first time in a Special Election on November 10, 1953, to fill the unexpired term of former Congressman Norris Poulson who resigned from Congress to serve as Mayor of Los Angeles. Lipscomb was re-elected to the 84th Congress in November 1954. He was one of honored guests and speakers at the third Lithuanian Day in California, Sept. 9, 1956.

KONGESMANAS G. LIPSCOMB, dalyvavęs Los Angeles liet. parapijos surengtoje III-je Lietuvių Dienoje ir pasakęs lietuviams palankią kalbą, kurią čia spausdiname.

From the Lithuanian Poets

IN MY HEART GLOWS FESTAL ARDOUR

(Mano sieloj šiandien šventė)

Balys Sruoga (1896-1947)

*In my heart glows festal ardour.
Sister, let bright music play;
Let all fretful thoughts be scattered
And our songs salute the day.*

*At the touch of flitting fingers
On the zither's pliant strings,
Silver flocks of swans lift soaring
On a foaming rush of wings.*

*To my heart a radiant vision
Brings tranquility or light;
All the paths that grief has trodden
Wind out of a withering night.*

*Music flits through fields of heaven
And the pleasure of the rose;
Only there is youth a fragrance,
Only there can love unclothe.*

Translated by W. K. MATTHEWS

THE WAGERED VIOLIN

A short story by

ANTANAS VAIČIULAITIS

Jokubas went out. His wife could stay behind now and grumble about his playing at evening parties and wasting his time. But how could he refuse if the young men pulled him by the hand and the girls pleaded with him?

It was already dark outside. From time to time the sky shone bright among the black clouds. The wind whistled and ruffled the straw roof. The leaves rustled at his feet. The dog, back from the fields, fawned over Jokubas, who stuffed his violin under his coat and turned into the road. Head bent, wearing a rumpled cap, a belt tightened around his frayed trousers, he slogged through the fall evening, leaving behind his wife, a handful of children and a plot of ground — ground sandy and bare, it was true.

After walking a short ways along a muddy path, he struck out directly across the clover, along narrow balks between plowed land, and reached Kaistis' house.

The living room was neatly swept, sprinkled with water, and the windows were ajar to relieve the stuffiness.

Exchanging greetings, Jokubas seated himself in the corner. Presently he was drawing his bow across the strings and marking time on the floor, but cautiously, as if he feared for its fragileness. He watched the dancers out of narrowed eyes. There was gladness and warmth in his heart. He beat his foot in time, and the first string sounded with the high pitch of a

crying child; another string sounded like the cheerful, naughty voice of young and nimble girl. Moving on, the tones became masculine, clearly and brightly replying to the second string. But he disliked the last — he barely grazed it with the bow. A deep, gloomy tremolo replied, and in the fantasy of the musician it seemed that some sleepy master sat high up in the clouds dangling his feet and scolding everyone: the child, the girl and the good masculine fellow.

No, that wrathful string was distasteful to Jokubas, and he looked toward the table. They were gaming there; men were playing at cards and raking money. The musician would have been delighted to join them, but he knew that the dancers would not have it. And the gamblers, as if on purpose, waved at him to join the company and shouted:

"Uncle, everyone's having a run of luck this evening!"

He plied the bow faster and faster, the couples whirled more swiftly, their faces grew hot, flushed, perspiration broke out on their foreheads. Juozas Uzvadis and Anele Stebaitis quit dancing and sat on the bench cooling themselves with kerchiefs. Others followed suit.

Now Jokubas would have an intermission.

"Do the circle dance, I'm going to take a rest..." he said.

"Sit by us, uncle!" a voice said from the table.

There was no need for a second invitation. He drew up to the table, took out his money and was dealt a hand. And would you believe it? The host lost to him, Viktoras Žiūrinis lost, Liudvikas Sektys lost. All three in a row lost. The men, grouped around, laughed and shouted.

"There you are! He's barely had time for a hand and he's cleaned the lot of us!"

"Just a moment now, Jokubas, next time I'll not let you off so easy," said the host. He now held the bank and dealt the cards. The first players won. Then came the musician's turn.

"Well, Kaistis, maybe you'll not skin me yet — I'll bet the lot!"

"I'll not forgive you, Jokubas! I'll trim you to a straw," said the host.

The violinist picked up his second card. What was this? All low cards, queens! Another! Things were at a sorry pass — only seventeen points! Of course, Kaistis would draw more; he would rather die than give in.

The host drew a card and placed it face down on the table. It was up to the musician to take it or leave it. Jokubas hesitated. He might succeed... but if he didn't... He would be left with empty pockets. There was little to laugh about here! He wet his forefinger and placed it on the card. The pesky thing stuck and lifted up. This ought to be a lucky sign. No, that was not enough. He stuck out his fingers and crossed one upon the other, repeating the spell: "I'll win, I'll not win, I'll win..."

"I'll win!" he cried out and turned up the card...

He turned up six points.

"Jokubas, what a trouncing he gave you!" the men shouted.

He turned red, counted out the money — all that he had — and would have gladly gotten up. But what a disgrace! Afterwards everyone would laugh, would jibe him. If he walked off with his pockets jingling, everything would be all right. But now he couldn't bear anyone mentioning his loss. He had to try once more. On credit. His luck had to change sometime. And why not now?

He was growing heated. Mouth clamped shut, he said nothing.

"The lot," he said, when his turn came around, without even bothering to inquire how much was in the bank.

"So much! Leave us at least half of it!" said the others.

"Nothing doing! I'll play for the lot!" repeated Jokubas.

He felt he was sure to win now.

To his king he drew a seven, and his face brightened. Now he could hope to get an eight, a nine, or even a higher card than that. Almost at the point of laughter, he turned up a new card and didn't even look at it; he studied the host.

"An ace!" said the men.

"An ace?"

Jokubas really did get an ace, and a greasy one at that!

The host had trounced him, beat him to a frazzle...

Kaistis was a man of good sense.

"Here, musician, don't hang your nose! I'll give you a chance to win back your losses. You're sure to win!"

Jokubas drew a card. But here Viktoras Žiūrinis broke in.

"What'll you put up if you lose, uncle?"

"That's right, that's right!" concurred Liudvikas Sektys. "You'll have to put up something."

"What'll I put up?" said the musician and reached for his pockets, but they were empty — not a cent. "What'll I put up?" he said, looking around and noticing the violin. There was nothing else left. "Here's what I'll put up," he blurted, and pointed at his last possession.

It was a risk, a great risk, but was his luck going to run bad forever? No, he wouldn't part with his precious instrument. How could he even think of it! Even when the twenty-six points lay drawn up on the table, he was unable to tell what had happened. He sat blinking, not daring to move. Oh, Lord, this was doom itself! Maybe he would return it to him? No, he was afraid — it grieved him to ask. Nevermore would he have the violin — it was not for the likes of him to buy a new one in these times! He would have nothing to accompany him in his sad hours, he would have nothing with which to cheer the young people. And what would his wife say? She would bawl at him like a fishwife. He had to stay out of her sight now.

The young men and the girls surrounded Jokubas.

"Uncle, you've had your rest! Play, play!" they pleaded. "Don't be haughty, dear uncle," they said, laughing.

Play!

The host was already examining the violin! There would be plenty to talk about now — for the whole village, the whole parish. Now he would be the butt of every joke — he would be on their tongues from sunrise to sunset.

He was so overwhelmed that he did not feel the host touching his shoulder. Only when he was given a good nudging, did he look timidly at Kaistis, who had already spoken to him several times.

"I don't need your violin, I said. Sit no more, play! Can't you see? The dancers can't wait."

Jokubas stood up and spread his hands in bewilderment. He stood there crestfallen and had no idea what was going on around him.

The host was saying cheerfully: "What am I to do with it, with your violin? God give you health and long life to keep the youngsters' feet nimble... I have no use for it... Take it and play!"

Jokubas was still in a daze.

Only when Kaistis had approached, embraced him, offered his cheek, kissed him and held out the violin, did he come to his senses. Everything was all right again. The young people applauded, shouted, praised the host and the musician, who spoke out merrily, pointing to the violin:

"Like a child I have loved this... like a child I loved it... I'll play straightaway, straightaway..."

When he left for home at dawn he fancied that the stars were all joined by strings and music played there. And the whole world rang and was joyful: the branches of the willow, the grass, and the tiny insect that burrowed deeper into the soil at wintertime.

A FETE OF AMERICAN-LITHUANIAN YOUTH

Hundreds of The Knights of Lithuania Organization

Members Feted Their 43-rd National Convention on August 23-26
in the City of Chicago

Once again hundreds of delegates and guests of The Knights of Lithuania organization have attended their 43-rd National Convention on August 23, 24, 25 and 26, 1956, in Chicago, Ill. This year's National Convention, as in the past, was a true fete of American-Lithuanian Catholic youth.

The Knights of Lithuania is a nation-wide organization of Catholic men and women of Lithuanian descent. It was founded on April 27, 1913, at a meeting at the St. Francis Roman Catholic Lithuanian Parish Hall in Lawrence, Mass. The purpose of The Knights of Lithuania is to preserve Lithuanian culture and traditions, the motto being — **For God and Country**. Chapters exist in just about every large city in the United States.

At this year's Chicago National Convention five plenary business sessions were devoted to various organizational matters; a number of more specific questions were discussed by many panel groups. All delegates and guests enjoyed tremendously a concert given by the "Dainava" Ensemble of Chicago at the Maria High School auditorium on August 24. The next evening was the Convention Ball in the Louis XVI and Crystal Rooms of the Hotel Sherman. Sunday,

August 26th, The Most Rev. Vincentas Brizgys, Auxiliary Bishop of Kaunas, sang the Solemn High Mass and gave a sermon for all delegates and guests of the Convention at the Holy Cross Lithuanian Church. The presentation of The Knights of Lithuania Award Medal to Senator Paul Douglas of Illinois at a banquet Sunday evening, Aug. 26th, brought to an end the 43rd K. of L. National Convention.

The Lithuanian Affairs Program, the Lithuanian Cultural Program, and the Spiritual Program are the three major fields in which the greater part of all the Knights of Lithuania activities are concentrated. The Knights of Lithuania organization is fortunate in having such distinguished and dynamic members as the Rev. John C. Jutt, of Worcester, Mass., Jack J. Stukas, of Hillside, N. J., and the Rev. Albert J. Contons, of Boston, Mass. heading respectively the aforesaid programs. They are known as the "Big Three" of the organization.

At the last business session the following were elected to the Supreme Council:

The Rev. A. Contons, of Boston, Mass., Spiritual Director; W. R. Chinik, of Pittsburgh, Penn. President; E. Daniels, of Worcester, Mass., 1st Vice President; J. Stokus, of Chicago, Ill., 2nd Vice Pres-

THE KNIGHTS OF LITHUANIA MEDAL awarded to Senator Douglas. Senator Douglas (center) of Illinois is being congratulated by the Rev. John C. Jutt, National Chairman of the Lith. Affairs Committee, after he was presented The Knights of Lithuania Award Medal at the 43rd national convention in August in Chicago; left — Mrs. Paul Douglas. For more about the K. of L. convention read the write-up on this page and see photographs on pages 23 and 24.

Foto F. Jurgaitis

ŠIAIS METAIS L. VYČIŲ MEDALIŲ apdovanotas sen. Douglas, daug patarnavęs Lietuvos reikalui. (Pernai toks medalis, įteiktas kongresmanui Charles J. Kersten).

ident; Mrs. M. Onaitis, of Pittsburgh, Penn., Corresponding Secretary; J. Daniels, of Boston, Mass., Treasurer; and Miss B. Tucker, of Chicago, Ill., and E. Rudis, of Bos-

ton, Mass., Trustees.

In 1957 K. of L-ers from all corners of the U. S. are going to meet for their 44th National Convention in Los Angeles.

L. VIK.

A GROUP OF DELEGATES AND GUESTS at The Knights of Lithuania 43rd National Convention, Sherman Hotel, Chicago, August 23-26, 1956.

L. VYČIŲ 43-ojo visuotinio suvažiavimo, rugp. 23-26 d. d., Chicagoje delegatų ir

svečių dalis. Antroje eilėje iš k. į d. sėdi antra — M. Onaitienė, dabartinė Centro sekretorė, toliau Centro vald. pirm. R. Chinik, L. Šimutis, Draugo red., kun. J. D. Žuromskis, kun. J. C. Jutt, vysk. V. Brizgys, dvasios vadas kun. A. J. Kontautas, R. Pinkuvienė, Phyllis Grendal, Vyties anglų dalies red., F. Vaškas antras nuo jo E. Daniels ir kiti.

CAMPAIGNING FOR THE 1957 NATIONAL CONVENTION IN LOS ANGELES at the Chicago convention ball. A group of Los Angeles supporters from various parts of the country led by Miss Laura Yucius of Los Angeles start a dance to the tune "California, Here We Come!"
Foto Frank Jurgaitis

ŠOKIS-RATELIS Vyčių suvažiavimo baliaus metu palydint populiariausiai Kalifornijos melodijai "California, Here We Come!"

Time To Look...

Continued from Page 21

Government of the people, a responsible Government, a good Government.

Join political groups, take part in their activities, study the issues and know the background, and by all means, know the candidates and what they stand for.

This is an excellent time to volunteer your services to a political group, as we are in one of the greatest Presidential election campaigns of this Nation's history. The outcome of this election, I believe, has a great bearing on the fight and

struggle against communism, and to be partisan, I feel that President Eisenhower and Vice President Nixon offer the people a foreign policy which is firm and strong and these men have the background and ability to carry it out. Regardless of the political party in power, our Government, the executive and legislative branch, and all of us, must use all power and prestige so as to bring about an early withdrawal of Communist armies from enslaved countries with the complete restoration of their freedom and independence.

A VICTORY FOR LOS ANGELES. Leonard Valiukas and Miss Laura Yucius, delegates of the Los Angeles Council 133 at the Chicago national convention, hold a poster after having won the 1957 K. of L. national convention for Los Angeles.

LIETUVOS VYČIŲ Los Angeles kuopos delegatai, laimėję 1957 metų suvažiavimą Los Angeles miestui, laiko vieną iš plakatų, kurie buvo naudojami akcijoje.

I know that all friends of freedom for the captive peoples were greatly encouraged by President Eisenhower's Christmas message in which he stated that the people and

the Government hoped and believed in freedom for the enslaved peoples behind the iron curtain and intended to work through every peaceful means to bring about this freedom. This is, and will remain, a keynote of American foreign policy.

We who know the blessing of liberty must never forget that there are other peoples who toil beneath the lash and chains of Communistic slavery.

The Lithuanian people are resisting with every force of mind and body. (1) They insist upon and fight for their GOD-given right to a place in a free world. (2) They preserve their religious principles against Communistic atheism. (3) They respect the rights of the individual man, and for those rights they suffer agonies of persecution. (4) They keep alive in youth the love of liberty.

To the enslaved peoples behind the iron curtain, Americans say, "Do not lose hope — we have not forgotten you, nor will we ever forget you."

Oppression will surely be lifted, for nowhere has liberty been permanently extinguished from the earth.

The common bonds between the people in subjugated East Europe and ourselves will never be overlooked or under-estimated as long as such organizations and groups as these of Lithuanian-Americans exist and hold events such as this California Lithuanian Day.

A GROUP OF THE KNIGHTS OF LITHUANIA functionaries at the Chicago convention L. to r.: Miss Giedra Trečiokas, Jack Jatis of Chicago, Ill., former National President, John Jesulaitis of Chicago, a prominent K. of L. and 1956 convention Committee Chairman, the Rev. John C. Jutt of Worcester, Mass., Chairman of the Lith. Affairs Committee, Miss Laura Yucius of Los Angeles, one of the most active K. of L.ers in the country, Walter R. Chinik of Pittsburgh, Penn., National President (1946-7) and Miss Judita Sirgedas.

LIET. VYČIŲ GRUPĖ Chicagos suvažiavime šių metų rugp. mėn. Foto F. Jurgaitis

THE PRESIDUM OF THE K. OF L. 43RD NATIONAL CONVENTION in Chicago, August 23-26, 1956. L. to r.: secretaries — Miss Laura Yucius, Los Angeles, Calif., and Diane Shatas, Boston, Mass., co-chairmen — Walter R. Chinik, Pittsburgh, Penn., Leonard Valiukas, Los Angeles, Calif., and Albin Onaitis Pittsburgh, Penn.

LIET. VYČIŲ org-jos 43-jo visuotinio suvažiavimo Chicagoje darbo prezidiumas.

LITHUANIANS MAKE NEWS

FRANCISCAN SISTER EARNS DOCTORATE

Sister M. Gabriella Maze (Mazeliauskaitė) of Sisters of St. Francis of the Providence of God, whose Motherhouse is located in Whitehall, has completed the studies for the degree of Doctor of Philosophy at the University of Pittsburgh, and was awarded the diploma on the university campus on June 13. The title of her dissertation was "An Histological Study of the Origin and the Development of Induced Galls of the Goldenrod Blossom", related to cancerous growths on plants.

Sister M. Gabriella received her Baccalaureate degree in science at Duquesne University in 1934, and the Master of Science degree at Pittsburgh University in 1947 after completion of her thesis on "Animals that Produce Galls in Allegheny County." Sister Gabriella is an active member of many educational and scientific associations, regional chairman of the Pittsburgh section of the Junior Academy of Science, and inaugurated the "Biology Institute Day" in connection with the Pittsburgh Diocesan Science and Mathematics Teachers Association. She is a member of the editorial staff of the American Biology Teacher, and contributes articles to other scientific publications.

SISTER M. GABRIELLA, Ph. D.

SESUO M. GABRIELĖ (Mazeliauskaitė), gavusi Pittsburgo un-to daktaro laipsnį.

Gimusi Chicagoje, 1906 m., Antano ir Marijonos Mazeliauskų duktė, į seserų Nazariečių vienuolyną įstojo 1920 m., išėjo aukštąjį mokslą dirbo ir dirba mokytojos darbu, eina aukštas vienuolyno pareigas.

Sesuo Gabrielė daug reiškėsi ir lietuviškame veikime. 1954 m. pravedė seserims pranciškiečiams turiningą lituanistikos programą; šią vasarą tvarkė lietuvių kalbos ir kultūros institutą Pittsburge, kur dalyvavo atstovės iš visų lietuviškų vienuolynų.

LITHUANIAN PILGRIMS visiting the shrine of Mary in Einsiedeln, Switzerland, donated a consecrated candle with an inscription in German: "Mary, deliver our homeland from bondage. The Lithuanians, 1956.VI.16." Pilgrims here are shown with Bishop V. Padolskis in the lead.

LIETUVIAI MALDININKAI, daugiausia iš Vokietijos, birželio 16 Einsiedelno garsioje Marijos šventovėje paaukojo žvakę su įrašu. Procesijai vadovavo vysk. Padolskis. (Koresp. J. Medušauskas)

● Msgr. J. Marcinkus was appointed the new Secretary of the Apostolic Legation in Ottawa. Born in Chicago, Rev. Marcinkus worked in two of Chicago's Lithuanian parishes. Afterwards he studied in Rome and later was secretary of the Apostolic Nuncio in La Paz, Bolivia.

● The wood-carvings of two Lithuanian artists, Varnauskas and Dagys, were shown at the Canadian State Exhibit. The "Women's World" room of the Coliseum, where their work was exhibited, was visited by a great number of people who expressed their appreciation and liking of the artists' work.

● A Lithuanian Culture and Language Studies Course is being organized at Fordham University by Prof. Jaskevičius, Dr. A. Salys, and Dr. A. Vasys. Support is being given by Rev. J. Balkūnas and the Lithuanian Sisters' Institute. Many of the sisters plan attending the courses during university summer sessions.

● Alfred Erich Senn, son of Prof. Senn, visited Lithuanian Days. He is at Stanford this summer working on a dissertation, "The Foreign Relations of the Lithuanian State Council, 1918-1920". He is a candidate for Ph. D. at Columbia University and is now doing research.

THE VIOLONCELLIST, oil by Vladas Vaitiekūnas, one of paintings exhibited by the artist in Chicago, June 27 - July 15. Vaitiekūnas is a graduate of the Kaunas Art School (1924, and taught art in high schools in Lithuania. He has done realistic work and is now experimenting in symbolism and mysticism.

VIOLONČELISTAS iš dail. V. Vaitiekūno parodos Chicagoje, birželio 27 — liepos 15.

4TH NATIONAL CONVENTION of the American Lithuanian Engineers-Architects Society at Philadelphia, Sept. 1-2, 1956. Left to right, first row: Prof. A. Jurskis, V. Mošinskis, K. Rimkus, V. Švipas, B. Galinis, Prof. J. Šimoliūnas, Prof. J. Dirmantas, J. Kriščiukaitis, K. Krulikas, B. Elzbergis, Č. Tamašauskas; second row, standing: K. Gasparėnas, J. Stelmokas, Dr. J. Gimbutas, V. Izbickas, J. Budreika, J. Rasys, P. Didžiulis, L. Kačionis, J. Vasys, N. Birulis, K. Babickas, Ed. Binkis; third row: V. Gruzdys, J. Šatas, V. Vintartas, Z. Knis-
tautas, A. Ramanauskas, V. Žiaugra, A. Simanavičius.

IV-OJO ALIAS SUVAŽIAVIMO (Amerikos Liet. Inžinierių ir Architektų Sąjungos) Philadelphiaje rugsėjo 1-2 d.d. dalyviai.

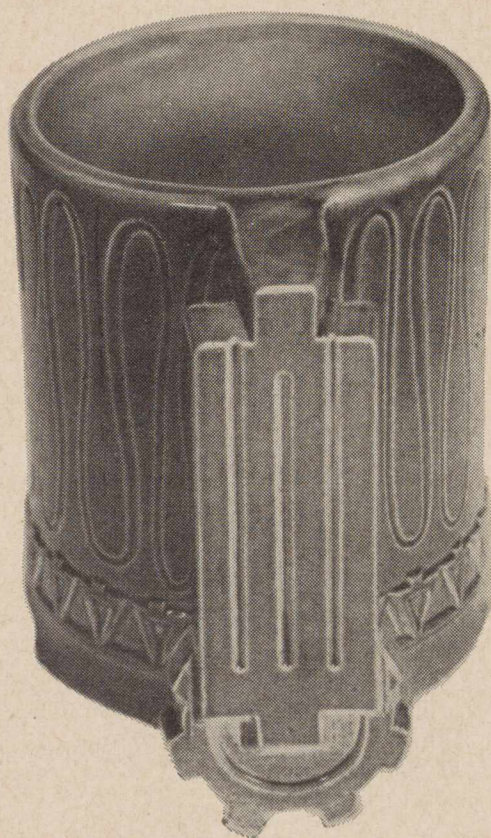
Naują inž. arch. centro valdybą sudaro: Prof. Alfonsas Jurskis, pirmininkas, Kazys Rimkus, vicepirm., Mikalojus Birutis, išdininkas, Kazys Gasparėnas, I sekretorius, J. Stelmokas, II sekr. Br. Elzbergas, narys spaudos reikalams, J. Šatas — ūkio reikalams.
Centras Philadelphiaje.

Foto Edm. Jakutis

ALIAS STEINS

ALIAS ASOCIATAI

MUGS AT RIGTH
DESIGNED BY
ENG. J. STELMOKAS
AND MADE BY SCULPT. P. VAŠKYS,
WERE DISTRIBUTED AS TOKENS
TO AMERICAN LITHUANIAN
ENGINEERS AND ARCHITECTS
SOCIETY (ALIAS) MEMBERS
ATTENDING 4TH
ANNUAL CONVENTION
IN PHILADELPHIA.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Amsterdam, N. Y.

WCSS — 1490 kilc.
Lietuviška programa
Sėkmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
Saturdays — 12:30 — 1:00
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2 1595

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sėkmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sėkmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

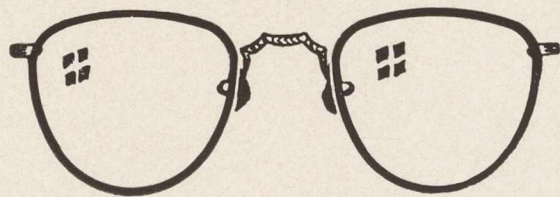
LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sėkmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 80489

LIETUVIŲ DIENAS

CHICAGOJE UŽSISAKYKITE PAS
BALYS BRAZDŽIONIS
2646 West 71 St., Chicago 29, Tel. PR 8-5374
Taisau visų modelių radijo, televizijos ir
elektros aparatus.

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namas

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos
programą transliuoja kiekvieną penktadienį
7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260
Klubo pirmininkas Juozas Stempušis 1203 E. 74th St.,
Cleveland 3, Ohio.
Programos vedėjas Balys Auginas, 2838 Hampshire Rd.,
Cleveland Heights 18, Ohio. Tel. FA - 1-8108

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdima kiekvieną šeštadienį, 1:00—2:00 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sėkmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
1518 Mc Farland Rd., Pittsburgh 16, Pa.
Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"

WAMO — 860 on your dial
Pittsburgh's Country and Western Music Station
Producer and Announcer: Frank J. Saldukas
5915 Elwood St., Pittsburgh 32, Pa.
Assistent: George Žižinskas.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.
Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sėkmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:

Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja redakcinis kolektyvas. Bendruc-
menės Ba.so reika.ais rašyti: A .Gaiga.ui, 335 Titan St.
Phila.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sėkmadienį
9:30 iki 10:00

Pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.
Pirm. pavad. Petras Armonas, 75 Clairmount St.
Sėkr. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.
Kasin. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Vald. narys Ramunė Vilūnaitė, 215 Baird St.
Programos vedėjai: D. Podelytė, R. Vilūnaitė, P. Ar-
monas, A. Cieminis, St. Ilgūnas, Br. Krokys, H. Žemelis,
V. Žmuidzinas.

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai
CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų
Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 77 Salem Ave.,
Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS

Pirmoji programa iš Washingtono
7 val. vak. Lietuvos laiku (16 val. Grinvičo l.) bangomis:
13, 16, 19, 25, 31, 41 ir 251 m.
Ji kart. 9 v. 45 m. vak. (18 v. 45 m. Gr. l.) 41 ir 49 m. b.

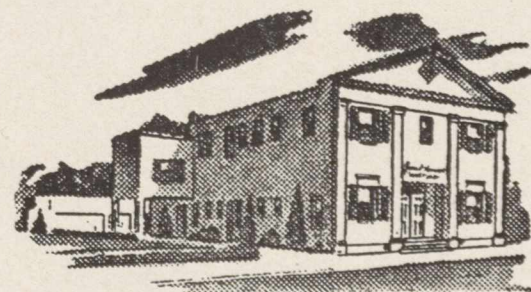
Antroji (pusvalandžio) programa iš Europos
Lietuvos l.: 9 v. v. (18 val. Gr. laiku) 19, 25, 31 ir 251 m.
Ji kart.: 12 v. 45 m. naktį (21 v. 45 m. Gr. l.) 41 m. b.
7 v. 15 m. rytą (4 v. 15 m. Gr. l.) 25, 31, 41 ir 49 m. b.
3 v. 30 m. popiet (12 v. 30 m. Gr. l.) 19, 25, 31, 41, 49 m.

Trečioji kasdieninė programa iš Washingtono
Lietuvoje girdima 12 val. naktį (21 val. Grinv. laiku)
19, 25, 31, 41, 49 ir 251 metro banga.
Ji kartoja: 5 val. 45 min. ryto (2 v. 45 m. Gr. l.)
25, 31, 41 ir 49 m. bangomis
3 v. popiet (12 v. Gr. l.) 16, 19, 25 metr. bangomis ir
5 val. popiet (14 v. Gr. l.) 13, 16, 19 ir 25 m. bangomis.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

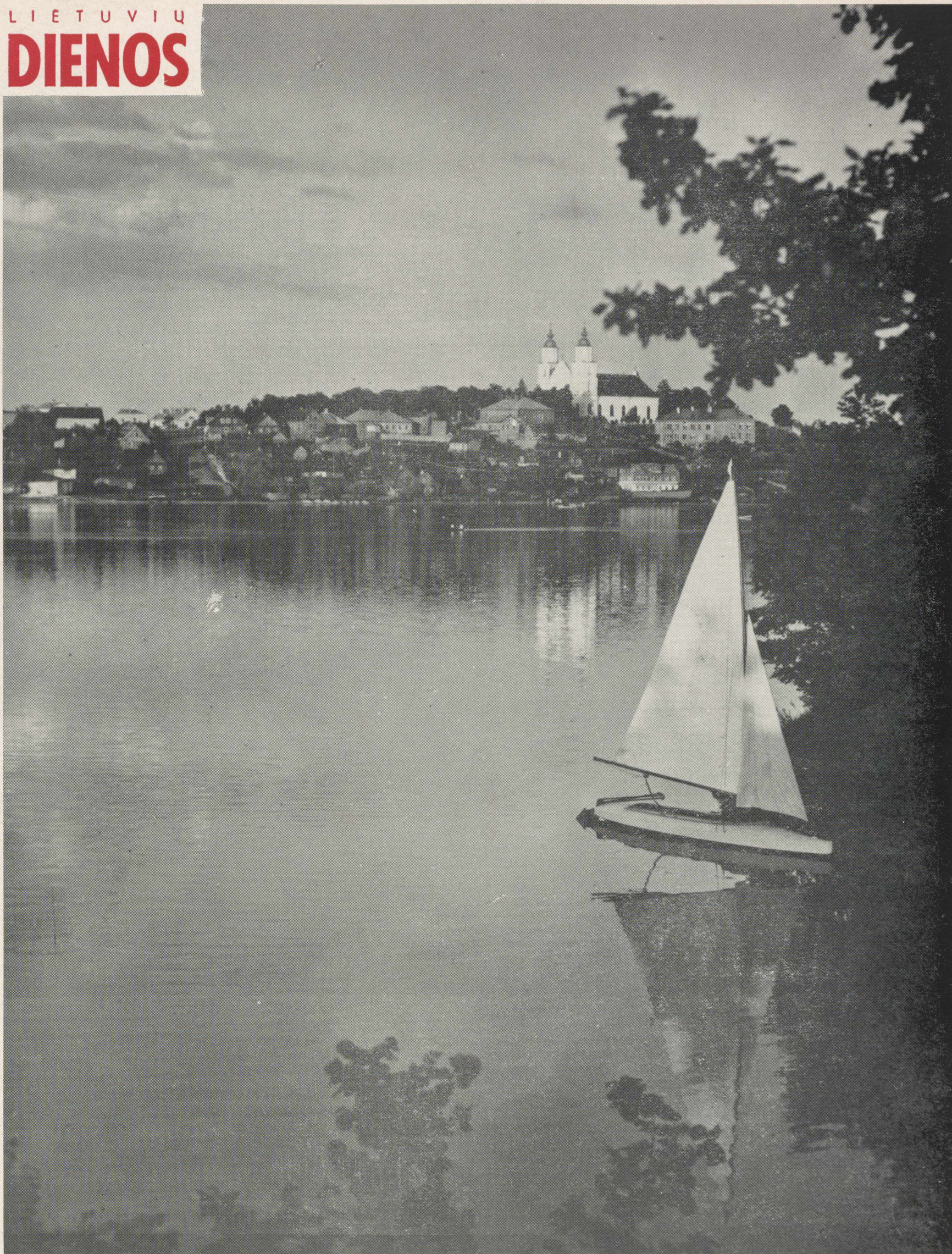

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

THE RESORT OF ZARASAI, LITHUANIA